

HoutWereld

HÉT VAKBLAD VOOR DE HOUTBRANCHE

SPECIAL

HOUT IN
DE BOUW

HUISELIJKE SFEER IN MÁXIMA CENTRUM

'Groenste' hotel van Nederland geopend

De mooiste boomhutten en treelounges

Accoya drukt stempel op station Dieren

Hout is 'cool' op de Carrefour

Community based gecertificeerd hout

INTERFLOOR PREMIUM[®]

INTERFLOOR PREMIUM T&G II/III - FSC[®]

Vloer, dak en wand

- Snelle en probleemloze installatie
- Uiterst stabiel en vlak.
- Vormt een uniform en glad oppervlak
- Verkrijgbaar in:
2440 x 1220 mm:
18 en 21 mm

SOFTWOOD PREMIUM II/III - FSC[®]

Rechtkantig

- houtbouw en renovatie
- verpakkingen en kisten
- wandbekleding
- Verkrijgbaar in 6 diktes
2440 x 1220 mm:
9 t/m 24 mm

Het keurmerk voor
verantwoord
bosbeheer

DE STABIELSTE CONSTRUCTIEPLAAT IN EUROPA

op basis van GRENNEN EN LARIKS met FSC[®]

International Plywood bv

www.intplywood.nl

tel. 0183 353 000

Colofon

Houtwereld, hét vakblad voor de houtbranche

71e jaargang
Nummer 12, 2018
www.houtwereld.nl

Hoofdredacteur

Marleen van Herwijnen | 088 - 644 06 20
houtwereld@vakbladen.com

Vaste redactiemedewerkers

Renate Rothsfegge, John van Tiggelen, Jacques Geluk,
Evert Bruinekool, Martijn Tamboer, Harry Noback
Architectuurfotografie en Rodney Photography

Advertentie-exploitatie

Lot Vermeer | 088 - 644 06 21
l.vermeer@archermedia.nl
Marco Blijswijk | 070 - 262 91 22
marco@archermedia.nl

Media-order / Traffic

Carola Sjoukes | 088 - 644 06 31
Charlotte Jongeneel | 088 - 644 06 54
Linda Straver | 088 - 644 06 84
traffic@archermedia.nl

Marketing

Marloes Wesselman | 088 - 226 66 68
m.wesselman@archermedia.nl

Abonnementen

Abonnement Nederland € 172,-
Abonnement studenten en 60+ € 97,-
Abonnement voor België € 172,-
Abonnement overig buitenland € 227,50
Los exemplaar € 12,50

Prijzen zijn excl. BTW, binnen Nederland en bij
automatische incasso. Bij betaling via een
factuur bedragen de administratiekosten
€ 2,95 excl. BTW.

Wij gaan ervan uit dat u het blad ontvangt uit
hoofde van uw functie. Hierdoor wordt uw
abonnement steeds stilzwijgend met een jaar
verlengd. Opzegging kan telefonisch, schriftelijk
of per mail plaatsvinden.

Houtwereld is onderdeel van Vakbladen.com.
Vakbladen.com legt van abonnees gegevens
vast voor de uitvoering van de (abonnementen)
overeenkomst. Deze gegevens kunnen gebruikt
worden om u te informeren over relevante dien-
sten en producten. Indien u op deze informatie
geen prijs stelt kunt u mailen naar
abonnement@mijntijdschrift.com

Abonnementenadministratie 088 - 226 66 16 |
abonnement@mijntijdschrift.com

Verschijningsfrequentie 19 keer per jaar

Vormgeving Content Innovators |
Peisam de Vreugd-Tsang

Druk Veldhuis Media, Raalte

ISSN 0018-6732

Reproductie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uit-
gave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige
wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch,
door fotokopieën, opnamen of enig andere
manier, zonder voorafgaande schriftelijke toe-
stemming van de uitgever.

Waarnemend uitgever

Rinus Visser

Een uitgave van

Vakbladen.com
Postbus 19949
2500 CX Den Haag
Rijswijkseweg 60 (13^e etage)
2516 EH Den Haag

Vakbladen.com
crossmediaal uitgeven

Inhoud

Special 'Hout in de Bouw'

- 18 Houtrijk hotel Jakarta geopend
- 22 Huiselijke sfeer in Prinses Máxima Centrum
- 27 In Bedrijf: B&O Groep
- 28 Hout is 'cool' op de Carrefour
- 32 Treelounges met boomhutgevoel
- 42 Burnside Cablepark voor adrenalinejunkies
- 48 Alles van Accoya op station Dieren
- 52 Nieuwe indeling voor duurzaamheidsklasse
- 59 Bosberichten: Community based gecertificeerd hout

RUBRIEKEN

- 4 Nieuws
- 6 Hout is...
- 7 Splinter

MARKTVERKENNINGEN

- 36 Hardhout Azië
- 37 Hardhout Afrika
- 38 Hardhout VS & Europa
- 39 WRC & Oregon pine
- 41 Plaatmaterialen

- 55 Productnieuws
- 58 Agenda

@ cover: Ronald
Tilleman (Prinses
Máxima Centrum)

Houtwereld 13
verschijnt op
31 augustus 2018

Early Bird

Bijna alle beschikbare stands zijn reeds verkocht en de eerste deelnemers hebben zich al aangemeld. Ik heb het natuurlijk over de Houtwereld Praktijkdag. Dit jaar verzorgen we dit kennis- en netwerkevent op donderdag 8 november en doen we het nét even anders dan de vorige keren, mede dankzij gastbedrijf De Groot Bewerkingsmachines in Rosmalen. We beloven meer actie en interactie.

Nieuwsgierig geworden? Kijk dan even op www.houtwereldpraktijkdag.nl. Interesse in deelname? Schrijf je in en geniet van een Early Bird-vroegboekskorting.

Over vroeg boeken gesproken: dit is binnen de sector aan de orde van de dag. Gezien de langer(e) levertijden van hout en houtproducten en de prijzen die maar blijven stijgen, is tijdig je bestelling plaatsen geen overbodige luxe. Dat geldt voor importeurs. Dat geldt voor handelaren. Dat geldt voor de industrie. En dat geldt ook voor de aannemers.

Menig bouwproject start laat of loopt gaandeweg vertraging op door een gebrek aan mensen en materialen. Aan dit probleem en aan de mogelijke oplossingen besteden we aandacht tijdens de Houtwereld Praktijkdag.

Maar nu tijd voor wat anders. De vakantie staat voor de deur. Voor u. En ook voor Houtwereld. Ik wens u een prachtige zomer toe. Nog geen vakantie geboekt? U stuit vast en zeker nog wel op een leuk Early Bird-tarief. Tot ziens!

Marleen van Herwijnen,
hoofdredacteur
m.vanherwijnen@vakbladen.com

EPV regelt brandverzekering

Omdat verzekeraars zich terughoudend opstellen met het afsluiten van een brandverzekering voor emballage- en palletfabrikanten, heeft brancheorganisatie EPV het initiatief genomen voor een collectief arrangement voor haar leden. Ruim drie jaar werd er gewerkt aan de ontwikkeling van een cover ter afdekking van brandrisico's.

Het grootste risico in de houten emballage- en palletindustrie is het brandrisico en de gevolgen daarvan. De leden van de EPV ondervinden hinder van collega-bedrijven die minder zorgvuldigheid in de bedrijfsvoering betrachten.

In samenwerking met Climbel, onafhankelijk adviseur in riskmanagement, en Meijers Makelaars in Assurantiën is nu een model ontwikkeld dat door de leidende verzekeraars is gevolgd. Centraal staat het door Climbel toegepaste rating-model, een empirische rekenmethodiek die de ondernemingen een kwalitatief onderbouwde score oplevert op basis waarvan de verzekeraars prijs en condities bepalen.

Rene Schickendantz van Climbel benadrukt dat er uitgegaan wordt van contracten met een minimale duur van drie jaar. "De rating geeft aan waar verbeteringen in de bedrijfsvoering (preventiebeleid) kunnen worden doorgevoerd, wat mogelijk kan leiden tot een betere prijs en/of condities".

Meijers Assurantiën, die een aantal EPV-leden in haar klantenkring heeft, leverde een grote bijdrage aan het resultaat. Ronald Koehorst van Meijers verwacht dat de inzet van Climbel's rating-model tot veel meer inzicht gaat leiden in de belangrijkste risico's. "Het onafhankelijke risico-model biedt verzekeraars een kwalitatief inzicht en comfort aan de verzekeraars dat als een grote stap voorwaarts mag worden gezien."

EPV-voorzitter Jurgen Kemps is trots op het collectief: "Dit mag een grote doorbraak worden genoemd, nu de verzekeraarbaarheid substantieel is verbeterd voor onze leden. Als bestuur verwachten wij dat onze leden dit initiatief oppakken en opvolging geven aan de rapportages en adviezen van Climbel".

Climbel zet het model voor de houten emballage- en palletindustrie uitsluitend in bij de leden van de EPV. Het model wordt dit jaar verder geïntroduceerd in de EPV-ledenkring. ■

Live demo's op vernieuwde Houtwereld Praktijkdag

De inschrijving - met vroegboekorting - is geopend voor deelname aan de Houtwereld Praktijkdag. Het vakblad Houtwereld verzorgt op donderdag 8 november 2018 de zevende editie van dit succesvolle event voor en door de houtsector. Gastbedrijf is ditmaal De Groot Bewerkingsmachines in Rosmalen. Dit jaar zijn er live demo's en meerdere seminars én krijgt het event een feestelijk tintje.

De Houtwereld Praktijkdag werd vorig jaar gehouden bij Accsys Technologies in Arnhem en trok toen een recordaantal van 435 bezoekers.

Hout OverMorgen

Gasten kunnen op 8 november 2018 rekenen op een geheel verzorgde middag rondom het thema 'Hout OverMorgen'. Want stel toekomstbeslissingen niet uit: overmorgen is nú. Interne factoren en uitdagingen op de hout- en bouwmarkt schreeuwen om krachtige ondernemers die pro-actief en bij de tijd zijn.

Shift Happens

Met als titel 'Shift Happens' zal topspreker en dagvoorzitter Ruud

Veltenaar de zaal op het puntje van de stoel laten zitten.

Feestje voor de houtsector

Op het programma staan verder live demonstraties, korte power-presentaties, dertig stands boordevol nieuws, meerdere netwerkmomenten, live entertainment en natuurlijk een lunch en een uitgebreide, gezellige Houtborrel.

De Houtwereld Praktijkdag brengt vakmensen samen in een groots spektakel. Het event combineert een inhoudelijk interessant congres- en praktijkdagprogramma (in samenwerking met het gastbedrijf) met persoonlijke contacten. In het zaken-

doen blijven live ontmoetingen immers veel belangrijker dan social media en e-marketing. Bezoekers zijn handelaren in hout, houtproducten en bouwmaterialen, timmerfabrikanten, timmerlieden, architecten, meubelmakers, interieurbouwers, de brede houtindustrie, prefabbouwers, constructeurs, toeleveranciers en overige partijen in de bouw.

Vroegboekorting

Wie zich vóór 1 september a.s. als bezoeker inschrijft, betaalt het Early Bird-tarief van € 55,00 (voor betalende abonnees op het vakblad Houtwereld). Anderen betalen tot 1 september € 75,00 voor deelname (en ontvangen 3 edities van Houtwereld).

Voor informatie en aanmelden:

www.houtwereldpraktijkdag.nl ■

Duurzaam inkopen redt 5 miljoen hectare bos

Als Europa's zeven grootste importlanden van tropisch hardhout (Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Nederland, België, Italië, Spanje en Duitsland) deze grondstof voor 100% uit duurzaam beheerde bossen zouden betrekken, dan zou daarmee meer dan 5 miljoen hectare aan tropische wouden worden beschermd. Dit is één van de conclusies uit een nieuw rapport van de European Sustainable Tropical Timber Coalition (STTC), het Initiatief Duurzame Handel (IDH) en Probos.

Het nieuwe rapport schetst de trends in de handel in tropisch hardhout op de markten binnen de Europese

Unie. Onderzocht wordt hoe een EU-brede commitment om alleen nog 100% aan aantoonbaar duurzaam

geproduceerd tropisch hardhout te importeren, kan bijdragen aan een ontbossingsvrije aanvoerketen en aan het tegengaan van klimaatverandering. De drie organisaties schatten dat slechts 30% van de tropische houtproducten op de EU-markt een aantoonbaar duurzame herkomst heeft. Houden Europa's zeven grootste importlanden vast aan een 100%-beleid, dan kan wereldwijd een extra 5,3 miljoen hectare aan tropische bossen duurzaam worden beheerd en beschermd.

De STTC, IDH en Probos roepen op tot een grotere Europese ambitie en tot meer publiek-private acties. Deze zijn nodig om het marktaandeel van duurzaam tropisch hout op te stuwen naar 100%.

Terwijl landen als het Verenigd Koninkrijk en Nederland het nog redelijk doen met marktaandeel van circa 60%, zouden onder andere Frankrijk, België en Spanje daar (ver) onder zitten. Zes van de zeven hoofdmarkten hebben recent de Amsterdam Declaration ondertekend. Daarmee zetten zij de schouders onder de duurzame inkoop van palmolie, soya en cacao, maar over hout wordt niets gerept. Terwijl dat laatste wel zou moeten, aldus de opstellers van het rapport. ■

Alles behalve blokfluiten bouwen

Joost Kramer (60) heeft een houtdraaierij in Utrecht. Naast stoelpoten, balkonhekken en spijlen maakte hij kortgeleden ook een replica van een middeleeuwse stoel. Over stoelpoten zonder gaatjes en het oog van de naald waar het allemaal doorheen moet.

"Mijn plan was om blokfluiten te gaan bouwen. Na kennismaking met landbouw aan de Universiteit Wageningen wilde ik namelijk toch liever iets met mijn handen gaan doen, en ik wist: het moest duurzaam zijn. Een blokfluit gooi je niet weg; het is waardetoevoeging aan materiaal op een hoog niveau en met respect voor dat materiaal.

Eerst begon ik een houtdraaierij voor tafelpoten. Een blokfluit is in feite een tafelpoot met gaatjes en die gaatjes zouden later wel komen, dacht ik. Die gaatjes moeten echter nog steeds komen! Want er is zoveel werk en er zijn niet zoveel draaierijen in Nederland.

Inmiddels werk ik voor architecten, particulieren, eigenlijk komt iedereen hier en ik maak van alles: van hekwerken voor balkons van prachtige panden uit 1900 tot en met tafelpoten en kleine knopjes. Voor orders die mijn capaciteit overstijgen zoek ik een partner.

Maar dat draaien is altijd het oog van de naald waar het allemaal doorheen moet - en dat oog ben ik.

Naast het draaien heb ik mij recent bezig gehouden met de reconstructie van een middeleeuwse stoel. In de buurt van Overschie bij Rotterdam zijn tijdens graafwerkzaamheden de resten van een middeleeuwse zetel gevonden. Op basis van het

geconserveerde hout en foto's van de resten in de grond, heb ik een replica gemaakt en een standaard waar de gevonden resten op tentoongesteld worden.

Waarschijnlijk betrof het een zetel voor een hooggeplaatst persoon van rond het jaar 1150. Het is een zeldzame vondst en uniek in Nederland. Het origineel was gemaakt van beukenhout dat niet uit Nederland afkomstig was, maar waarschijnlijk uit de bovenloop van de Maas.

De replica (zie foto) is eveneens van beukenhout. En net als in de middeleeuwen heb ik het hout niet gezaagd maar gekloofd en met de bijl glad gemaakt. Het origineel en de replica zijn begin juni onthuld in de Grote Kerk in Vlaardingen.

Het volgende interessante project staat alweer op stapel. Voor onder het orgel in een kerk in Zaandam moeten nieuwe zuilen worden gedraaid, want de originele zuilen zijn verloren geraakt. De nieuwe exemplaren worden 3,84 m hoog met een vierkante voet en een vierkante bovenplaat. Ze komen glorieus onder het orgel te staan.

Dus ja, ik doe als Houtdraaierijkramer.nl alles behalve blokfluiten bouwen. Maar ik maak prachtige dingen waarmee ik help het Nederlands erfgoed te behouden en daarnaast geef ik les. Dus ik ben wel heel duurzaam bezig. Eigenlijk zit ik helemaal in mijn doelstelling!" ■

Veel succes!

“Centrum Hout is van start gegaan. Het is een goed initiatief om de handen ineen te slaan. Met mooie doelstellingen op het gebied van onder andere marktaandeel, duurzaam geproduceerd hout en veiligheid, hoop ik van harte dat dit een succes gaat worden.

Het opzetten van de organisatie heeft wat tijd gekost. Logisch, want als je een huis gaat bouwen, zorg je ook dat de fundering goed is voordat je verder gaat. Maar nu dit staat, kunnen we van start! Met de nadruk op 'we'. Want we moeten met z'n allen de schouders eronder zetten. De houthandel en de timmerindustrie. Er is te lang achterover geleund en afgewacht.

Het zijn natuurlijk twee zeer traditionele sectoren waar marketing een ondergeschoven kindje is geworden. We zijn teveel naar binnen gericht. Teveel op de techniek. Dat is ook belangrijk, maar we vergeten de buitenwereld te vertellen hoe mooi ons product is. De concurrentie heeft op dit vlak niet stilgezeten. Helaas zou ik willen zeggen, maar vanuit hun oogpunt is dat natuurlijk logisch.

Goed, er is op dat gebied dus achterstand opgelopen. Maar het is nog niet te laat. Het is toch niet moeilijk om met enthousiasme over je producten te vertellen? Waar dan ook? Online of in gesprekken met mensen? Want wij hebben toch het meest isolerende product, het duurzaamste product, het meest CO₂-neutrale product, het product met de meeste mogelijkheden en bovenal het mooiste product!

Ik wens Centrum Hout uit de grond van mijn hart heel veel succes om ons vóór te gaan in deze strijd.” ■

Splinter

(Deze opinierubriek wordt geschreven door een selecte en gevarieerde groep vaklieden in de houtsector)

Centrum Hout ontvouwt plannen

In het Nationaal Militair Museum te Soest vond begin juni het seminar ‘Toekomstbestendig bouwen met hout’ plaats. Centrum Hout georganiseerde dit ter ere van de eerste algemene ledenvergadering van de federatieve vereniging. Centrum Hout vertelde meer over haar doelstellingen en toekomstplannen. Ook presenteerde zij de nieuwe huisstijl.

Voorafgaand aan de bijeenkomst vonden de algemene ledenvergaderingen plaats van zowel de NBvT als de VVNH. De leden van de Nederlandse Branchevereniging voor de Timmerindustrie stemden in met de herbenoeming van Marco Wijma als voorzitter van de vereniging. Wijma is eveneens voorzitter van de federatieve vereniging Centrum Hout.

In het mini-seminar vertelde directeur Paul van den Heuvel over de doelstellingen van Centrum Hout. De federatieve vereniging wil onder meer het meest vanzelfsprekende aanspreekpunt op het gebied van hout en houtproducten zijn, wil meer hout in de bouw en enthousiaste en goed geschoolde werknemers in de branche. Bovendien wil Centrum Hout aan tafel zitten bij belangrijke besluitvormingsprocessen.

Ter plekke nodigden Fries Heinis (directeur Bouwend Nederland) en Jeroen Pepers, directeur van Aedes, de branche uit om over tal van onderwerpen mee te denken. De bouw staat immers voor grote uitdagingen. De klimaatdoelstellingen en aanvullende duurzaamheidseisen zorgen bij zowel aannemers als woningbouwcorporaties voor kopzorgen. Het is daarbij belangrijk om met de klant mee te denken en oplossingsgericht aan het werk te gaan. Innovatie, prijsbewustzijn en goede communicatie over de voordelen van hout zijn daarbij van essentieel belang, aldus de sprekers.

Prof. dr. ir. André Jorissen (TU Eindhoven en SHR) liet in zijn

presentatie zien dat hout als bouw materiaal ook veel voordelen biedt zodra het wordt toegepast in een aardbevingsgebied. De manier waarop hout is opgebouwd, helpt mee om krachten die bij een aardbeving vrijkomen op te vangen. Doordat het een licht bouw materiaal is, zijn de krachten veel minder op hout dan op andere bouw materialen.

Bovendien kunnen houtskeletbouw woningen op zo'n manier worden geconstrueerd dat aardbevingen weinig schade aanrichten. Volgens Jorissen is houtskeletbouw dan ook de beste optie voor nieuwbouw woningen in het aardbevingsgebied. ■

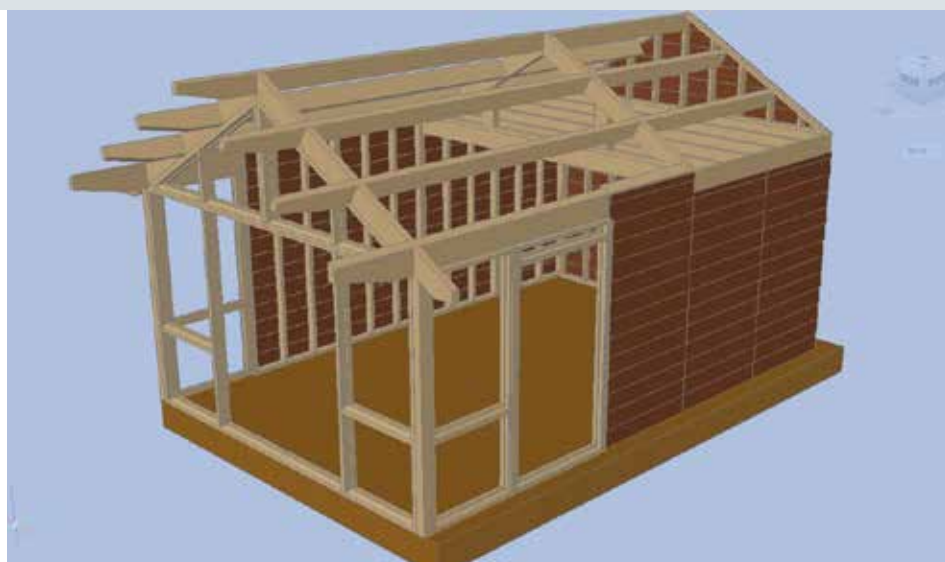
Station Assen bijna klaar

Het nieuwe station van Assen wordt later deze zomer opgeleverd, aldus Prorail. Hoewel de prachtige houten kapconstructie er al in volle glorie staat, zijn de afwerking en directe omgeving van de nieuwbouw nog niet voltooid.

Het station is ontworpen door architectenbureau De Zwarte Hond en gebouwd door Hegeman. Fabrikant van de grote vuren-houten luifel is Heko Spanten in Ede. De gelamineerde houten onderdelen van deze kap verschillen van formaat en zijn in elkaar gepuzzeld.

Heko-bedrijfsleider Erwin Schreuder beschrijft het werk op LinkedIn: "Er zijn 400 gelamineerde liggers van 200 x 1.120 mm van maximaal 4,5 meter lang. Verder 22 gelamineerde gebogen randliggers (200 x 600 mm, 22 meter) en 1.200 gelamineerde gordingen (100 x 250 mm, 3 meter)."

"Tot slot pasten we honderd Novatop dakelementen toe en 120.000 stalen doken voor de 3.200 verschillende stalen verbindingen. Wat was het veel werk. Maar wat is het mooi geworden!", aldus Schreuder. ■

Eindexamenexpo's bij HMC en Cibap

De jaarlijkse eindexamenexposities staan voor de deur. Het Hout- en Meubileringscollege HMC verzorgt ze in Rotterdam en Amsterdam, terwijl Cibap dat doet in Zwolle.

Het HMC is de MBO-vakschool voor hout, meubel en interieur. Op 10 en 11 juli (vestiging Rotterdam) en op 17 en 18 juli (locatie Amsterdam) tonen examenleerlingen hun creaties waarmee ze de opleiding afronden aan bedrijfsleven, vrienden, familie, leerlingen en andere geïnteresseerden.

De leerlingen van de opleiding Werkvoorbereiders Timmerindustrie hebben als groepsopdracht een trekkershut (zie foto) van 4 bij 6 meter ontworpen en gemaakt. Dit houten huis kan worden gebruikt als trekkershut voor fietsers die onderweg als kort verblijf willen slapen.

Een student Botenbouw maakte als meesterstuk een houten vliegtuig. Ter afronding van haar opleiding Creatief Vakman/-vrouw vervaardigde een studente enkele tassen (foto) van flexibel hout en leer.

Meer informatie:
www.hmccollege.nl/expo

Onder de noemer Cibap Graduates presenteert de gelijknamige school vanaf 5 juli op diverse locaties in de binnenstad van Zwolle het eindexamenwerk van dit jaar. De foto toont de afstudeercreatie van Mart van Iperen. Cibap is een praktijkgerichte, creatieve MBO-vakinstelling.

Meer informatie:
www.cibap.nl ■

KOMO-keur voor IBRID

Het hybride kozijnhout IBRID laat zich tegenwoordig toepassen in kozijnen met het KOMO-kwaliteitskeurmerk. IBRID heeft alle benodigde strenge testen dostaan, waarna SKH recent het KOMO-keur aan het product heeft toegekend.

Het samengestelde kozijnhout werd beproefd op de onderlinge verlijming van de gebruikte houtsoort grenen en het houtproduct Accoya. Voor de timmerindustrie is het belangrijk dat verbindingen in kozijnen aan de strengste eisen voldoen. Dit geldt ook voor de coating die op de kozijnen kan worden toegepast. Deze testen heeft IBRID met succes doorstaan.

IBRID wordt gemaakt van Europees grenenhout en Accoya, die door een slimme detaillering met elkaar verbonden zijn. Accoya zit aan de kwetsbare buitenzijde van het kozijnprofiel en grenen aan de binnenzijde. Deze samenstelling van het kozijn- en

raamhout heeft voordelen voor de eindgebruiker en de timmerindustrie. Het resultaat is namelijk vormstabiel en kent een sterk gereduceerd onderhoud. Andere kenmerken zijn: lange levensduur (duurzaamheidsklasse 1), FSC- en KOMO-certificering en een hogere natuurlijke isolatiewaarde in vergelijking met de meeste andere houtsoorten. Als gevolg van de detaillering is er geen speciaal hang- en sluitwerk nodig. Daarnaast laat IBRID zich eenvoudig verwerken, is de fijne houtstructuur mooi af te lakken en geeft Accsys /Accoya 50 jaar garantie tegen houtrot. IBRID is een product van Mevo Hout-industrie in Helmond. ■

Terugnameservice van dakramen

VELUX Nederland, BMN Bouwmaterialen en SUEZ gaan gezamenlijk VELUX-dakramen terugnemen. Aannemers kunnen verouderde dakramen apart inzamelen, waarna glas, hout en kunststof de grondstoffen worden voor nieuwe producten.

Jaarlijks ontstaat er in Nederland 23 miljoen ton aan bouw- en sloopafval. Ook gebruikte VELUX-dakramen belanden tot voor kort op die afvalberg. Het is voor het eerst in Nederland dat dakramen gescheiden worden ingezameld. Ze worden gedemonteerd in een sociale werkplaats. "Dankzij de opbouw ervan kunnen ze relatief eenvoudig weer worden gedemonteerd. Door de grondstoffen te scheiden en te hergebruiken als grondstof voor andere producten, verwachten we over de totale levenscyclus van een

VELUX-dakraam de CO₂-uitstoot met circa 28% te reduceren," vertelt initiator Ronald Bal van VELUX Nederland. De retourservice vindt op twee manieren plaats. Voor het inzamelen van enkele stuks dakramen zorgt BMN Bouwmaterialen. Een aannemer die daar nieuwe bouwmaterialen koopt, kan direct het oude VELUX-dakraam inleveren in de BMN Bouwbewust Afvalretourstraat. Er lopen nu twee praktijkproeven in de vestigingen in Zwolle en Drachten. Daarna wil BMN het concept landelijk uitrollen.

Bij grotere renovatieprojecten kan de aannemer bij VELUX Nederland een eigen container voor op de bouwlocatie aanvragen. Op deze manier worden in Asten en Etten-Leur al dakramen apart ingezameld. Voor de logistiek op de bouwlocaties zorgt SUEZ. Daarnaast heeft SUEZ een rol om op een juiste manier de materialen af te voeren, te verwerken en met diverse partijen te zorgen voor de recycling van glas, hout en kunststof. De take-back service is niet kosteloos, maar volgens de samenwerkingspartners wel goedkoper dan wat er betaald moet worden voor het afvoeren van regulier bouw- en sloopafval. ■

Actieplan voor FSC in Congobekken

Tijdens de FSC Business Encounter in Gabon hebben vijftig marktpartijen en FSC gezamenlijk een actieplan opgesteld om te komen tot een verdubbeling van het areaal FSC-gecertificeerd bos in de regio. Aan de meeting in Libreville namen zowel houtkopers uit Europa deel, als houtaanbieders uit het Congobekken.

Het actieplan is het resultaat van een open dialoog tussen de deelnemers over de toekomst van de bossen in het Congo-bekken. Ook zijn de uitdagingen waar verantwoord bosbeheer voor staat in kaart gebracht. Doel van de afspraken is een flinke groei van vraag en aanbod van FSC-gecertificeerd hout uit dit gebied, om daarmee verantwoord bosbeheer in deze regio te stimuleren. De groep van Europese kopers en aanbie-

ders in de regio formuleerde een ambitie met zes speerpunten. Ten eerste moet er een 'green lane' komen voor FSC binnen de EUTR-regeling en daarnaast worden minder bekende houtsoorten (LKTS) gepromoot om de biodiversiteit van het bos te benutten en te beschermen. Verder moet de waarde van verantwoord bosbeheer voor klimaat, water en biodiversiteit (ecosysteemdiensten) beter gewaardeerd

worden. Ander plan is lobbying richting Aziatische bedrijven om hout in te kopen uit verantwoord beheerde bossen. Ook is een kostenreductie voor boscertificering hard nodig. Tot slot willen de betrokkenen meer bewustzijn creëren bij eindgebruikers dat het gebruik van duurzaam tropisch hout nodig is voor bosbehoud. De acties worden omgezet in een plan van aanpak. ■

Hoofdkantoor Dekker gereed

Het zojuist gerenoveerde hoofdkantoor van Koninklijke Dekker in Den Haag is een plaatje.

Het Haagse pand, dat ook ruimte biedt aan meerdere huurders, werd ingrijpend vernieuwd naar een ontwerp van bureau Van Manen. Dekker Vastgoed & Energie tekende voor de realisatie.

Dekker is zelf de leverancier van al het in het project toegepaste hout, waaronder het FSC-gecertificeerde western red cedar dat is gebruikt voor het timmerwerk. De deuren zijn gemaakt door Timmerfabriek Gebr. Bos in Goudriaan, die daarvoor gebruik maakte van sapeli mahonie met FSC-keurmerk.

De kozijnen bestaan per verdieping uit een bepaalde houtsoort of -product met FSC-label. We hebben het dan over Accoya, Accoya/grenen, meranti, sapeli mahonie, khaya mahonie, vuren en tot slot angelim pedra/sapupira. ■

Carpentier Tuinhout heet nu anders

Carpentier Tuinhout in Aalsmeer heeft de naam veranderd in Carpentier Professional.

Carpentier Tuinhout is bijna honderd jaar actief op het gebied van hout en tuinhout, onder andere met de eigen merken Carp-Garant en Gardenline.

Vanwege uitbreiding van het assortiment en de dienstverlening, dekte de naam Carpentier Tuinhout de lading niet meer.

Onder de nieuwe naam Carpentier Professional biedt de onderneming haar klanten via één kanaal een breder en dieper assortiment en veelzijdige expertise aan.

Carpentier Professional verkoopt hout, tuinhout, composieten en vloeren. Dit

leveringspakket is recent uitgebreid met gevelbekleding, houten werkbladen en ijzerwaren. Als importeur en producent is Carpentier Professional een partner voor distributeurs in de bouw- en houtsector, de grond-, wegen- en waterbouw (GWW) en de retail. ■

Gezien in Den Bosch

Houtwereld's 'huisfotograaf' Harry Noback reist voor zijn werk door het land en stuit regelmatig op een project waarin op bijzondere wijze hout is gebruikt. In Den Bosch viel zijn oog op een aantal appartementengebouwen met daarvóór een geluidsscherm met parkeerruimte.

Ontwikkelaar BV Willemspoort (gemeente Den Bosch, Heijmans Rosmalen en Brabant Wonen) is verantwoordelijk voor het bouwproject in het gebied tussen het Koning Willem I College en het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

In de wijk Willemspoort komen een mix van woningen, zorggerelateerde en zorgondersteunende functies, bedrijvigheid, horeca en parkeervoorzieningen. De eerste delen van de nieuwbouw zijn al opgeleverd. Dat geldt tevens voor een

houten geluidsscherm naast een provinciale weg.

De houten haag is fraai gedetailleerd met om-en-om schuin geplaatste elementen en vouwt zich mooi om een hoek. Achter de constructie is een deels overdekte autoparkeerplaats aangelegd.

Houtwereld heeft de toegepaste houtsoort en de naam van de producent/leverancier niet kunnen achterhalen. Wie dit wel weet, nodigen wij uit dit aan ons door te geven via houtwereld@vakbladen.com. ■

Naast houten ook kunststof kozijnen

Toelevering Online biedt naast maatwerk houten kozijnen nu ook maatwerk kunststof kozijnen aan, die binnen 5 werkdagen op locatie geleverd worden. De keuze om uit te breiden, is gemaakt om te voorzien in de behoeften van de markt.

De houten kozijnen van Toelevering Online worden geproduceerd in de fabriek van Nijhuis Toelevering in Rijssen. Aan het assortiment zijn nu kunststof kozijnen toegevoegd.

Joris Roelink, initiatiefnemer van Toelevering Online, legt uit: "Uit analyses van online zoekgedrag van onze doelgroep in zoekmachines en op onze website bleek

dat de vraag naar kunststof kozijnen groot en groeiende is. Bovendien kreeg onze klantenservice dagelijks vragen over kunststof kozijnen. Uit klantonderzoek kwam naar voren dat klanten voor Toelevering Online kiezen vanwege de snelle levertijd en kwaliteit van de producten. Tot op heden moesten zij voor hun kunststof kozijnen naar een andere

leverancier. Om onze doelgroep optimaal te kunnen blijven bedienen, was het voor ons een logische keuze om het assortiment uit te breiden met kunststof kozijnen. Hiermee zetten we ook een stap verder in de richting van onze ambitie: een totaalaanbieder zijn op het gebied van kozijnen."

Waar de één zweert bij houten kozijnen, kiest de ander liever voor kunststof. De keuze voor kunststof of hout is volgens Roelink geen kwestie van kiezen voor de beste variant, maar een kwestie van smaak: "Je kiest voor het materiaal dat bij de stijl van je woning en je eigen persoonlijke voorkeur past. Wij adviseren onze klanten daarom om op hun eigen gevoel af te gaan. Bovendien zijn veel van onze klanten niet gebonden aan één materiaal. Het kan zijn dat een zzp'er voor het ene project kiest voor houten kozijnen, dat bij het volgende project kunststof kozijnen meer geschikt zijn en hij in de toekomst een project heeft, waarin aluminium kozijnen beter passen. We willen onze klanten adviseren op basis van hun behoeften, niet op basis van wat wij ze kunnen aanbieden."

Op de foto Joris Roelink met een kunststof kozijn (links) en Niek Wopereis met een houten kozijn van www.toeleveringonline.nl. ■

Uitkijken over Belgische kust

Het samenbrengen van landschap en 'landmark' is de kracht van het ontwerp waarmee NEXT Architects de competitie heeft gewonnen voor de uitkijktoren Hoge Blekker aan de Belgische kust. Het observatiepunt zal in 2019 gereed zijn.

De competitie werd uitgeschreven door de gemeente Koksijde, provincie West-Vlaanderen en Westtoer om de landschapsbeleving in toeristische regio's te versterken. Het uitkijkpunt wordt gerealiseerd op de Hoge Blekker in Koksijde, de hoogste duin aan het Belgische strand. Bezoekers stijgen naar 20 meter hoogte via een helixvormige trap, om vanaf een platform onbelemmerd de horizon te beleven. De weg omhoog is besloten door houten lamellen.

De Hoge Blekker bestaat bijna volledig uit een stapeling van slanke houten balkjes die samen een constructieve eenheid vormen. Het Amsterdamse bureau NEXT werkte samen met Miebach Consulting, een Duits ingenieursbureau dat gespecialiseerd is in het gebruik van hout als constructief materiaal. ■

Houtwereld Praktijkdag

8 november 2018

**Locatie: De Groot Bewerkingsmachines
in Rosmalen**

Het vakblad Houtwereld organiseert dit jaar opnieuw hét kennis- en netwerkevent voor en door de houtsector. De Houtwereld Praktijkdag 2018 biedt een zeer gevarieerd programma rond het thema **Hout OverMorgen**.

Hout OverMorgen

Stel toekomstige beslissingen niet uit: overmorgen is nu. Een uitgekiend bedrijfsbeleid, uitdagingen op de hout- en bouwmarkten, en investeringen schreeuwen om krachtige ondernemers die pro-actief en bij de tijd zijn.

Wat kunt u verwachten?

- 'Shift Happens' door key note speaker Ruud Veltenaar
- Korte power-presentaties
- Dertig standhouders
- Live demo's
- Live entertainment
- Een gezellige netwerkborrel

Ruud Veltenaar
*Toekomstfilosoof
Inspirator
Serial entrepreneur
Dagvoorzitter*

Meld u aan als BEZOEKER
Deelname aan de Houtwereld Praktijkdag kost €65,- voor abonnees. Heeft u nog geen abonnement op Houtwereld? Dan betaalt u €85,- en ontvangt u 3 nummers van Houtwereld. Schrijf vóór 1 september in en ontvang €10,- 'Vroegboekorting'.

De Groot
bewerkingsmachines

HoutWereld
Praktijkdag

**Kijk voor meer informatie
én om aan te melden op:**
www.houtwereldpraktijkdag.nl

Houtprijzen drukken palletomzet

Het Nederlandse bedrijf Pooling Partners (Faber Halbertsma Groep) is opnieuw Europa's nummer één pooler en producent van pallets en kisten. De netto omzet steeg met 2% naar bijna 327 miljoen euro. Het familiebedrijf breidde in 2017 opnieuw uit – onder meer in Zuid-Europa en het Verenigd Koninkrijk.

Net als de hele sector, staat ook de productie-divisie van Pooling Partners onder druk van de snel stijgende wereldwijde houtprijzen. De verkoopprijzen van pallets kunnen die stijging nauwelijks bijhouden. Pooling Partners verwacht dat de omzet van nieuwe pallets in 2018 weer bijtrekt naar het gewenste niveau. Pooling Partners transformeerde de laatste twintig jaar van een pure palletproducent in een datagedreven, full-service logistieke partner voor bedrijven in de hele wereld. De onderneming zag de concurrentie opnieuw toenemen en investeerde ruim een kwart meer dan in 2016, onder meer in de interne auditororganisatie. “Investeren is belangrijk om ons te blijven onderscheiden met aantoonbare kwaliteit van onze pallets en onze operationele kennis, kunde en

ervaring”, vertelt CEO Ingrid Faber. IT is steeds belangrijker voor de pooling-activiteiten van het bedrijf. “Klanten vragen elke dag opnieuw de beste, snelste en gemakkelijkste oplossingen van ons”, aldus Faber. “Door automatisering en data beter te benutten, willen we nog meer maatwerkoplossingen kunnen aanbieden, voor elke sector en elk type supply chain.” Over het geheel genomen gaat het volgens haar goed met het concern. “Dat bleek afgelopen jaar onder meer uit onze groei in Zuid-Europa en de bouw van een reparatiefabriek in het Verenigd Koninkrijk.” Reparatie en hergebruik zijn de komende jaren kernwoorden voor Pooling Partners. “We willen nog verder investeren in hergebruik van materialen en een voorloper blijven in de circulaire economie.” ■

Welkom in Oosterhout

De mede in larikshout gerealiseerde vakantiewoningen op Landgoed Bergvliet in Oosterhout blijken bij het publiek in de smaak te vallen. Na een druk voorjaar zit het wel goed met de boekingen deze zomer.

Het toegepaste Siberisch larks werd door producent en leverancier Foreco Dalfsen behandeld met WaxedWood Gold. Deze merknaam staat voor gevelbekleding op basis van een hoogwaardige verduurza-

ming met waterafstotende werking én een natuurlijke bruine beitskleur. Bouwer van de in verschillende stijl ontworpen Bergvliet Villa's is Progressio. (Foto: Olivier van Det) ■

Kort nieuws

Houthandel te koop

Wegens gebrek aan management-kwaliteiten, wordt er online een houthandel in het midden van het land ter overname aangeboden. Volgens www.bedrijventekoop.nl betreft het een groothandel in hout- en bouwmaterialen met showroom. Afgezien van een assortiment tuinhout, worden er ook tafelbladen en onderstellen verkocht. Het bedrijf bestaat nu vijf jaar, waarvan drie jaar op de huidige locatie. Er werken vijf tot tien mensen. De onderneming zet jaarlijks meer dan 5 miljoen euro om. Het resultaat vóór belastingen zou uitkomen op 500.000 à 1.000.000 euro. Als indicatie voor het overnamebedrag wordt 1 miljoen tot 2,5 miljoen euro genoemd.

Derde reactor voor Accsys

Accsys Technologies heeft op Industriepark Kleefse Waard een derde reactor in gebruik genomen. Daardoor gaat de productiecapaciteit van Accoyahout stapsgewijs met 50% omhoog van 40.000 naar 60.000 m³. Er is nog ruimte voor een vierde reactor. Daarnaast gaat Accsys de grond en gebouwen van haar fabriek, kantoor, lab en logistiek centrum voor netto 23 miljoen euro overnemen van de huidige eigenaar Bruil. Mocht de financiering niet rond komen, dan gelden de 'oude' leaseafspraken tussen Accsys en Bruil. Met onder andere de financiering van uitbreidingsplannen voor ogen, verkocht Accsys in twee sale and leaseback-constructies haar bedrijfs-terrein in Arnhem aan Bruil. Dat gebeurde in augustus 2011 voor een bedrag van 4 miljoen euro. Eind 2016 verwierf Bruil een aangrenzend perceel voor 4,2 miljoen euro. Daar bouwde Bruil in opdracht van Accsys nieuwe faciliteiten voor kantoor, productie en logistiek.

Feest bij Foreco

Ter viering van het 35-jarig bestaan trekt Foreco Dalfsen deze zomer met haar medewerkers Europa in. In groepen worden bedrijven bezocht in België, Duitsland, Tsjechië, Hongarije, Zweden en Engeland. Foreco ontstond in 1983 uit de Heide-maatschappij. De twintig medewerkers van weleer zijn uitgroeid tot een groep van meer dan honderd mensen.

SGT wordt HOUT100%

Stichting Garantie Timmerwerk (SGT) introduceerde op 1 juli HOUT100% als merk voor de beste houtverwerkende bedrijven van Nederland. Ook moet HOUT100% zorgeloze zekerheid garanderen van hout als een veilig en duurzaam kwaliteitsbouw materiaal voor houten gevelelementen.

Marktonderzoek onder woningbouwverenigingen, aannemers en particulieren wees uit dat SGT onvoldoende (inhoudelijke) bekendheid had en dat de behoefte aan zekerheid van kwaliteit bij deze partijen groot is. Hierop volgde de ontwikkeling van een zekerheidsmerk voor alle betrokkenen.

Op 1 juli vond de marktintroductie plaats. Waar SGT vanuit een groep fabrikanten een garantiecertificaat achteraf bood, hebben marktpartijen zoals de aannemer met HOUT100% vanaf de start volledig inzicht in het gehele proces. Dit wordt geborgd vanuit deskundige instanties. HOUT100% wil kwaliteitszekerheid bieden door middel van productzekerheid, prestatiezekerheid en exploitatiezekerheid.

Aannemers

Door de aankomende Wet Kwaliteitsborging verschuift de focus van de vergunning vooraf, naar het voldoen aan de

kwaliteitseisen tijdens en na het bouwproces. Bovendien wordt de aannemer volledig verantwoordelijk voor het hele proces. Deze dient volledig inzichtelijk te maken en vast te leggen dat het project voldoet aan het Bouwbesluit 2012, zowel in de ontwerp- als de uitvoeringsfase. Soms kan de aannemer terugvallen op de timmerfabrikant, maar in alle gevallen blijft de aannemer zelf verantwoordelijk.

Door te werken onder HOUT100% heeft de aannemer gedurende het gehele proces, van productie tot en met gebruik, aantoonbare zekerheid dankzij diverse waarborgcontroles. Een uniek HOUT100%-nummer geeft online toegang tot alle details omtrent een project.

Kiezen aannemers bij bouwprojecten voor HOUT100%-fabrikanten, dan scheelt dat hen veel eigen controles, faalkosten en reparaties, en profiteren zij van een soepele planning.

Tijdens bouwplaatsinspecties worden constatering praktisch toegelicht aan uitvoerders. HOUT100% deelt daarbij jarenlange ervaringen met veelvuldig gemaakte fouten rondom de opslag en verwerking van kozijnen. Ook tijdens de jaarlijkse HOUT100%-trainingen leren aannemers het optimaal in de gevel plaatsen van kozijnen, ramen of deuren.

Woningbouwverenigingen

Voor woningbouwverenigingen zijn de exploitatiekosten inzichtelijk. Kiest een dergelijke organisatie voor '3 sterren zekerheid', dan is ook het onderhoud erbij gekocht. Dit biedt 15 jaar volledige zekerheid via de HOUT100%-leverancier rondom exploitatiekosten en onderhoud.

Particulieren

Tot slot weet ook een particulier waar hij of zij aan toe is, want bij HOUT100% is direct duidelijk wie er verantwoordelijk is. De consument kan rekenen op houten kwaliteits-kozijnen, krijgt inzage in de kosten voor de komende 15 jaar en heeft geen omkijken naar onderhoud.

Website: www.hout100percent.nl ■

Kort nieuws

Druk Houtdiner

Ruim 160 gasten uit de brede houtsector vermaakten zich vrijdag 8 juni uitstekend tijdens het Houtdiner in Leiden. Het event was ditmaal 'powered by Houtwereld'. Het Houtdiner werd voor de vijftiende keer georganiseerd. Voor deze jubileumeditie hadden de organisatoren de leeftijdsgrens (40 jaar) laten varen. Iedereen uit de houtbranche was welkom om te netwerken, te borrelen, te BBQ'en en te genieten van een toplocatie pal aan de

Rijn in Leiden: restaurant WOODS en Houtzaagmolen de Heesterboom.

Gasten konden de molen bezoeken, terwijl op het royale terras de chef van WOODS hen hielp om op de Big Green Egg hun stukje vlees of vis te bakken.

Het Houtdiner is een vrijdagmiddagborrel met aansluitend een BBQ, bedoeld als informeel jaarlijks netwerkevent speciaal voor jonge professionals én voor vaklieden op wie de kwalificatie 'jong van geest' van toepassing is. De oprichters-van-het-eerste-uur zijn Bart Jan Scheeffter, Patrick Assink en Sietze Koopmans.

De afgelopen jaren werd het Houtdiner georganiseerd door Sander Daatselaar (Koninklijke Eduard van Leer), Tessa Steenman (International Plywood) en Roy Abdul Rasjid (Sneek Timber). Eerstgenoemde gaat het comité verlaten; Daatselaar wordt opgevolgd door Mark van Duinen (PontMeyer).

VVNH: 92% import is duurzaam

Bij de VVNH-leden blijft het aandeel van duurzaam geproduceerd hout doorstijgen. Vorig jaar kwam 91,9% van hun totale houtimport uit duurzaam beheerd bos.

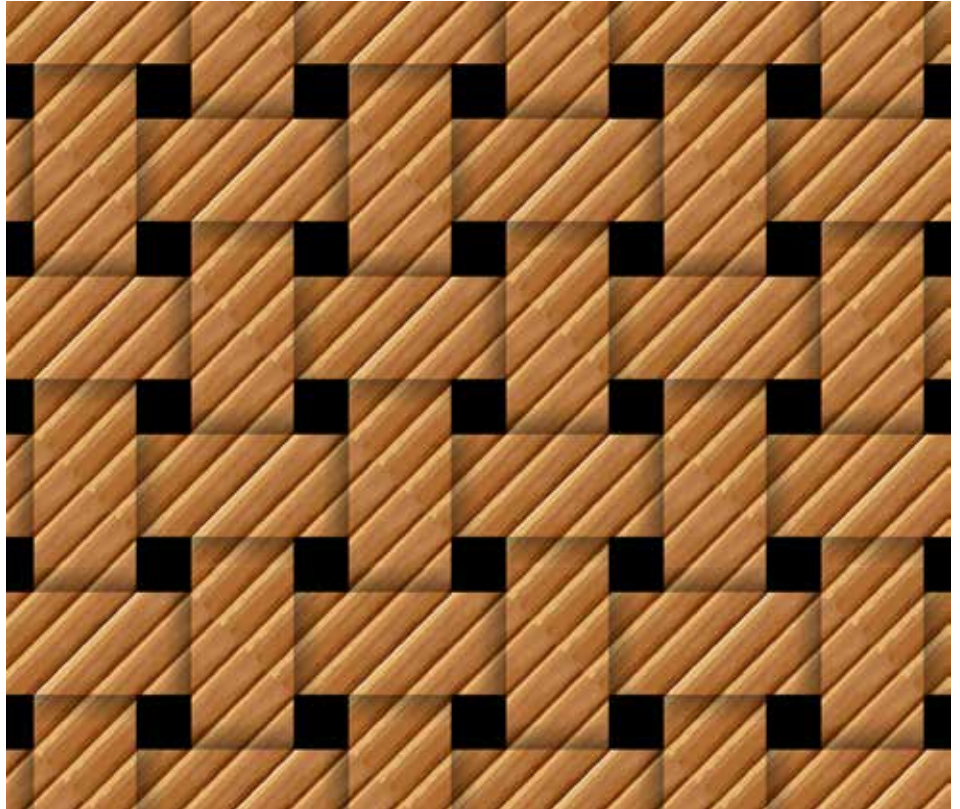
Jaarlijks monitort de Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen de duurzame herkomst van het geïmporteerde hout dat haar leden op de Nederlandse markt hebben gebracht. Bij deze organisatie zijn 215 groothandelsbedrijven in hout en plaatmaterialen aangesloten, inclusief filialen.

Uit de nieuwe cijfers blijkt dat de leden vorig jaar circa 1,9 miljoen m³ aan hout en plaatmaterialen importeerden (0,2 miljoen kuub meer dan 2016), waarvan 91,9% met een certificaat van duurzaam bosbeheer (PEFC en FSC). Ten opzichte van 2016 (90,2%) is dit een groei van 1,7%.

De rapportage laat een stijging zien voor alle categorieën. Voor hardhout is het aandeel van 61,4% in 2016 gestegen naar 64,1% in 2017. Nieuw in het rapport is de splitsing van hardhout uit gematigde streken en de tropen. Van deze categorieën werden respectievelijk 46,6% en 66,1% met duurzaamheidscertificaat geïmporteerd.

Bij naaldhout klom het aandeel op van 97,9% in 2016 naar 98,4% in 2017. Tot slot is er ook bij de plaatmaterialen een stijging te zien, en wel van 92,3% in 2016 naar 93,5% in 2017.

De ambities van de VVNH liggen nog hoger. Via het Convenant Bevorderen

Duurzaam Bosbeheer werkt de VVNH samen met 23 partijen, waaronder ministeries, instellingen, vakbonden en branches, aan het verder verduurzamen van de

Nederlandse markt. Het convenant werkt zowel aan de vraag vanuit de markt als aan het aanbod vanuit het bos. De afspraken lopen tot en met 2020. ■

Van Swaay blijft Hofleverancier

Familiebedrijf Van Swaay Duurzaam Hout mag de komende 25 jaar wederom het predicaat Hofleverancier voeren, nadat verlenging is verleend aan het bedrijf met vestigingen in Schijndel en Harlingen.

Bedrijven die dit predicaat mogen voeren zijn klein of middelgroot, bestaan ten minste honderd jaar en hebben een goede reputatie. Daarnaast moet de ontstaansgeschiedenis duidelijk zijn, dient men van onberispelijk gedrag te zijn en heeft het bedrijf een vooraanstaande positie in de regio.

Van Swaay Duurzaam Hout bestond vorig jaar 125 jaar en is sinds 1993 Hofleverancier. "Het is een titel om trots op te zijn", aldus operationeel directeur Sanne van Swaay.

Na de eerste toekenning dient een bedrijf iedere 25 jaar weer getoetst te worden of de afgelopen jaren aan alle richtlijnen is

voldaan. Dat bleek recent het geval te zijn.

Van Swaay streeft ernaar toonaangevend te zijn in duurzame houtoplossingen en is de eerste Europese houthandel met een Cradle to Cradle-certificaat.

Duurzaamheid is de rode draad in de bedrijfsvoering. Commercieel directeur Tessa van Swaay: "Eén van onze uitgangspunten is dat het hout langer mee moet gaan dan de groeiperiode van een boom. We vinden het belangrijk om ook aan de volgende generaties te denken."

Op de foto v.l.n.r. Jan, Sanne en Tessa van Swaay, de vierde generatie aan het roer van het familiebedrijf. ■

**Zeker weten dat het een
HOUT100%-product is?**

**HÉT KENMERK VAN
PERFECT HOUTWERK**

kijk voor zorgeloze zekerheid op hout100procent.nl

Project

'Groenste' hotel van Nederland

Modulaire houten kamers met afwerking van bamboe latten.

Hotel Jakarta geopend

Nadat er ruim twee jaar hard is gewerkt op het Java Eiland in Amsterdam, heeft het 4-sterren Hotel Jakarta nu de deuren geopend. Het complex staat als meest duurzame en 'groenste' hotel van Nederland te boek. Niet alleen omdat er heel veel met hout is gebouwd en omdat het BREEAM Excellente pand energieneutraal is, maar ook door de subtropische tuin midden in het hotel.

Gevel van glas en staal.

Derix leverde verschillende houtproducten.

In Hotel Jakarta gaan oosterse invloeden hand in hand met een toplocatie: vanaf de kop van het Amsterdamse Java Eiland vertrok vroeger de lijndienst naar Jakarta. Met zijn transparante en glazen gevels en unieke dertig meter hoge houten hoofddragstructuur is het gebouw niet alleen spectaculair, maar ook heel duurzaam en symboliseert het de historische maritieme verbinding tus-

sen Amsterdam en Azië. Eigenaar is WestCord Hotels. Wat ooit begon op Vlieland, is uitgegroeid tot een hotelgroep waar ook het ss Rotterdam en Hotel New York onderdeel van zijn. WestCord schakelde SeARCH Architecten in voor het ontwerp van Hotel Jakarta en gaf de opdracht tot realisatie aan BouwBedrijf De Nijs.

Slapen in stijl

Het hotel is een publiek gebouw. Op de begane grond treft de bezoeker restaurant Café Jakarta aan met terras aan het IJ. Op de eerste verdieping is een bakkerij met espressobar gevestigd, evenals een wellness met zwembad en drie vergaderzalen. Wie wil genieten van een geweldig uitzicht over Amsterdam, kan terecht in de skybar

Oosterse invloeden.

Subtropische tuin.

Malabar op de achtste etage.

De subtropische binnentuin met een selectie van Aziatische bomen, palmen en planten in het hart van het gebouw is eveneens vrij toegankelijk voor iedereen. De tuin is een samenwerking met de Hortus Botanicus.

Gasten kunnen slapen in stijl. De tweehonderd *boutique style* kamers met een inpandig balkon hebben een intieme, warme uitstraling van hout, gecombineerd met verfijnde oosterse invloeden. De zes luxe en ruime suites liggen in de glazen punt van Hotel Jakarta en bieden een 180 graden uitzicht over het IJ, het centrum en het noorden van Amsterdam.

Hout als bouw materiaal

Het negen bouwlagen hoge Hotel Jakarta bestaat uit vier elementen: hout, glas, beton en staal. Een essentiële keuze was het gebruik van hout als bouw materiaal. In het gebouw komt hout veelvuldig terug, bijvoorbeeld als afwerkingsmateriaal. Bijzonder is dat hout ook als constructief materiaal is gebruikt. De meeste hotelkamers zijn als geprefabriceerde modules ontworpen die bijna geheel van hout – en rustend op een betonnen vloerplaat – zijn gemaakt. Deze 30 m² grote modules werden op de locatie als 'legostenen' gestapeld.

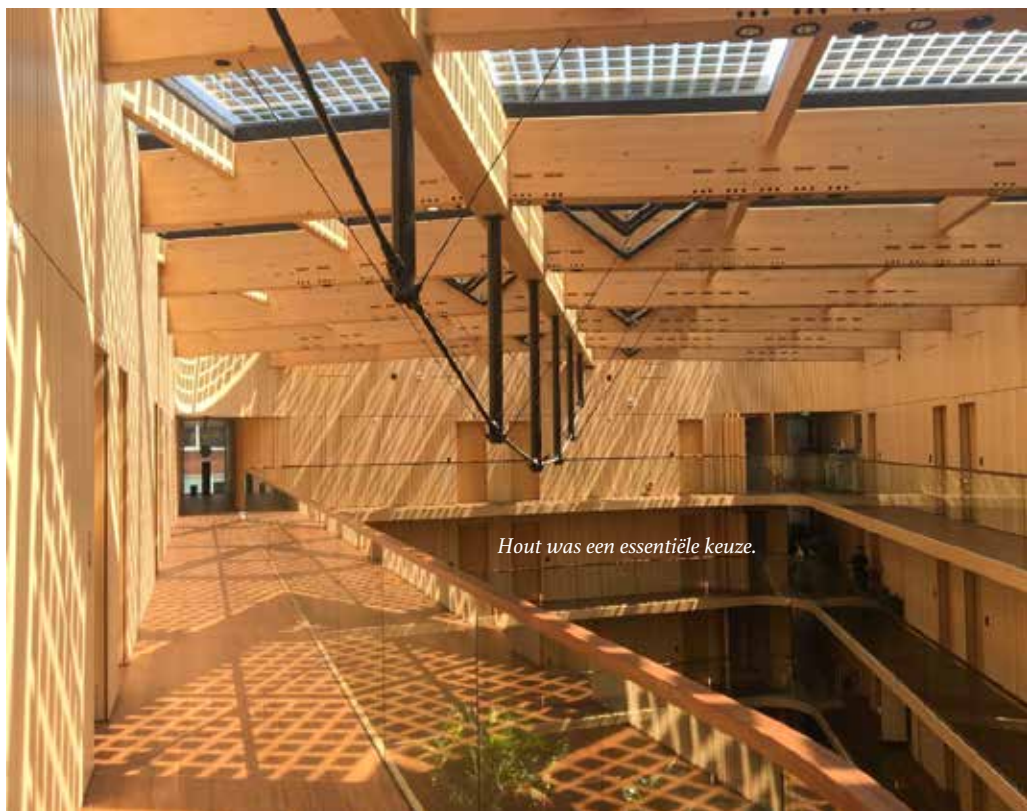
De stabiliteit van het gebouw werd wel middels een betonnen plint gerealiseerd, maar hiermee is de toepassing van beton als minder milieuvriendelijk materiaal geminimaliseerd. De slanke stalen en aluminium profielen voor de gevels geven de nieuwbouw een duurzaam-industrieel karakter.

Modules van kruislaaghout

In zes bouwlagen (30 meter hoog) van het hotel zijn de tweehonderd hotelkamers ondergebracht, waarvan er 176 modulaair zijn gefabriceerd met behulp van kruislaaghout ofwel Cross Laminated Timber (CLT). Ursem Modulaire Bouwsystemen leverde de modulaire units, voorzien van badkamers, afwerking en installaties, terwijl Derix Gelijmde Houtconstructies het X-LAM kruislaaghout fabriceerde waarvan de units zijn gemaakt. De Duitse producent leverde de CLT-wanden en plafonds voor de prefab kamerm modules. Als buitenste deklaag van het kruislaaghout, paste Derix luxe platen toe van nagenoeg foutvrije zilverspar uit het Zwarte Woud.

Atrium

In de kamers is het kruislaaghout met zijn fraaie afwerklaag goed zichtbaar gebleven. Binnen in het atrium is slechts weinig van het toegepaste kruislaaghout te zien, omdat de wanden zijn afgewerkt met massieve bamboe latten die het galmen van geluid tegengaan. Derix fabriceerde ook de gelijmde houten liggers ter ondersteuning van de atriumkap.

Hout was een essentiële keuze.

CLT-elementen met fraaie afwerklaag.

Lariks

Op de begane grond zijn larikshouten kozijnen toegepast. Bouwbedrijf De Nijs produceerde deze reeks in de eigen timmerfabriek.

Ten behoeve van de pui op de kop van het hotel is het gelamineerde lariks kunstig gebo-gen. WestCord becijfert dat in haar hotel zo'n 6.000 m³ gecertificeerd hout is verwerkt. ■

Ontdek het vernieuwde Fortalit NG!
De toekomst in kunststof gevelbekleding.

Fortalit NG is de 'new generation' in kunststof gevelbekleding. Laat u verrassen door de hoogwaardige eigenschappen in combinatie met het gunstige prijsniveau. Uiteraard inclusief het gemak van een compleet assortiment en ruime keuze aan klassieke én trendy kleuren. Reken met Fortalit NG op veel voordeel!

**WIN EEN TAFELTENNISTAFEL
VOOR IN DE KANTINE!**
Bij bestelling van Fortalit NG

**Van week 27 t/m week 32 maakt u bij iedere order
Fortalit NG kans op een tafeltennistafel.
Voor meer informatie en de actievoorwaarden kijk op
www.retbouwproducten of bel 030 245 55 55!**

Project

Prinses Máxima Centrum

Het gevelpatroon is geïnspireerd op de beelden die ontstaan bij DNA-onderzoek.

Ouder-kindkamers met toegang tot eigen buitenruimte.

Huiselijke sfeer

Na de opening door koningin Máxima, is het Prinses Máxima Centrum in Utrecht nu officieel in gebruik. In het door LIAG ontworpen kinderoncologisch centrum wordt de expertise op het gebied van zorg en research op het allerhoogste niveau gebundeld. Voor Derako is dit het grootste massief houten gevelproject.

Het Prinses Máxima Centrum is uniek in zijn aard en met een oppervlakte van 45.000 m² het grootste kinderoncologisch centrum in Europa, met state-of-the-art laboratoria. De organisatie wil ieder kind met kanker genezen, met optimale kwaliteit van leven. De architectuur van het interieur en exterieur draagt hieraan bij. Er is een natuurlijk verloop gecreëerd tussen binnen en buiten, en tussen de kinder- en onderzoekswereld. De hoofdroute door het gebouw blijkt een ontmoetingsplaats voor kinderen, ouders, artsen, verpleegkundigen en onderzoekers. Samen met experts uit de praktijk, zoals medische professionals, onderzoekers uit de kinderoncologie en ouders van kinderen met kanker, is hard en enthousiast gewerkt aan de totstandkoming van het ontwerp.

Foto's: Ronald Tillemans

Healing environment

Ontwikkelingsgerichte zorg lag ten grondslag aan het ontwerp van het Prinses Máxima Centrum. De ontwikkeling van het kind gaat immers door, ook bij ziekte. Veel aandacht ging daarom uit naar het kind en het gezin. Dit resulteerde in een nieuwe opzet van het centrum.

Het meest zichtbare voorbeeld hiervan zijn de ouder-kindkamers: een kamer voor het kind met daaraan aangesloten een kamer voor de ouders. Op deze manier blijven familieleden op een natuurlijke manier in huiselijke sfeer bij hun kind. Afhankelijk van de behoefte van ouder en kind kunnen de kamers door een schuifdeur verbonden of gescheiden worden. Bijzonder is dat elke kamer toegang heeft tot een eigen buitenruimte. De Haagse architec-

ten van LIAG ontwikkelden deze vertrekken in samenwerking met bureau Kopvol.

Middelen zoals daglicht, lucht, uit- en overzicht en de algehele structuur zijn elementen die veel aandacht kregen, ten gunste van het genezingsproces. Ook een rustgevende omgeving die natuurlijke processen - zoals dag-nacht ritme, beleving van de seizoenen en het weer - ondersteunt, draagt bij aan het herstel en welbevinden van de jonge patiënten. Daarnaast heeft elke leeftijdscategorie een eigen ruimte die is ingericht naar zijn behoefte, wat de sociaal-emotionele ontwikkeling optimaal stimuleert. Verder creëerde LIAG ruimten die het bijvoorbeeld mogelijk maken als gezin samen te koken en eten, les in de klas te volgen of met oma en opa te spelen.

Hoofdroute door het gebouw.

Bamboe multi-panelen op binnen- en buitenplafonds.

Warme en optimistische kleuren en materialen.

Natuurlijke buitenomgeving.

In de openbare ruimten zijn ook een restaurant, sportcentrum en onderwijsvoorzieningen ondergebracht.

Aangrenzende natuur

Het gehele gebouw is als het ware gestoken in een gevarieerde witte jas. Loodrecht kijkend lijkt het gebouw helemaal wit, maar vanuit een andere positie ontstaat er een kleurrijk gevelbeeld, passend bij een gebouw voor kinderen.

De toegangszijde ligt aan de universiteitszijde met OV en heeft een grootse, open en uitnodigende entree. De andere zijde heeft groene hoven waar de aangrenzende natuur samen komt met het gebouw. Dankzij de beperkte diepte van het gebouw, de daklichten en de patio's dringt het daglicht tot ver in het interieur door.

Gemodificeerd fraké en bamboe

Het gevelpatroon is geïnspireerd op de beelden die ontstaan bij DNA-onderzoek, waarbij de gekleurde strepen vertaald zijn naar raamopeningen en 'vinnen' in de gevel.

Derako Façade Systems en haar montagepartner Eskra Bouw voorzagen het gekoppelde research- en zorggebouw van Derako's massief houten gevelsysteem, met een totaaloppervlak van circa 6.000 m². Dit zorgt voor een zichtloze en veelal snellere montage. De massieve lamellen bestaan uit thermisch gemodificeerd Afrikaans frakéhout, met als merknaam ThermoWood Fraké.

In de binnen- en buitenplafonds van de entree zijn lineaire bamboe multi-panelen van Derako toegepast. De gekozen kleuren en materialen in de afwerking zijn warm en optimistisch, waarbij Derako's gevelsysteem voor

een warme en natuurlijke beleving aan de buitenzijde zorgt. Al het buitenhout en de bamboepanelen zijn behandeld met een speciale brandvertragende afwerking.

Meedoen = groeien

Het Prinses Máxima Centrum werd gebouwd door VolkerWessels' bouwcombinatie Pro Liberis en ligt naast het Wilhelmina Kinderziekenhuis (WKZ) van het UMC. Een kleurrijke verbindingsbrug verbindt de nieuwbouw met het WKZ zodat ze optimaal van elkaars faciliteiten gebruik kunnen maken. Ook hiervoor maakte LIAG het ontwerp. LIAG is verder betrokken bij 'Meedoen = groeien', een initiatief van de TU-Delft om interactieve producten en omgevingen te ontwerpen en onderzoeken die de ontwikkeling van kinderen met kanker bevorderen. ■

GEEN ONZIN.

Vraag gratis ons magazine aan!

Mooi tropisch hardhout nodig? Op maat, binnen twee dagen en voor een redelijke prijs? Geen punt. Mét 100% zekerheid dat het FSC®-gecertificeerd is. Zo gaan we met elkaar om. Hardhout voor een mooiere wereld.

vandenberghardhout.com

De houtverbinding die niet teleurstelt

Door onze zeer doorgedreven laboratoriumtests kunnen vakmensen uit de bouwsector onze producten volledig vertrouwen. Geruggensteund door een unieke dienst voor Onderzoek en Ontwikkeling in Europa biedt Simpson Strong-Tie een inzake veiligheid en betrouwbaarheid ongeëvenaard assortiment houtverbindingen en -bevestigingen. De producten Simpson Strong-Tie worden gekenmerkt door echte technologische voorsprong, optimale garanties en certificeringen (traceerbaarheidslabel, CE-markering, ISO-normen), gedragen door een productie in eigen fabrieken in Frankrijk en een hoogwaardige klantendienst, waardoor ze nooit teleurstellen.

SIMPSON STRONG-TIE :
ONGEËVENAARDE VERBINDINGEN EN BEVESTIGINGEN. $\neq$

AL ONZE OPLOSSINGEN OP
WWW.STRONGTIE.EU

SIMPSON

Strong-Tie

Bedrijf: B&O Groep, Krimpen aan de Lek

Gesprekspartners: Peter Breevoort, Oscar Ooms & Bas Ooms (directeur-eigenaren)

Aard bedrijf: Prefab timmerfabriek

Inkoop: Diverse groothandels

Klanten: Aannemerij

Werknemers: 11 à 15

Opgericht: 2002

Het directie-
team: v.l.n.r.
Bas Ooms,
Oscar Ooms
en Peter
Breevoort.

‘Vrij snel schakelen’

Wat is de geschiedenis van de B&O Groep?

“Bas en Oscar hielden zich met B&O Bouw vanaf 2002 bezig met timmerwerkzaamheden op de bouwplaats en het monteren van diverse prefab onderdelen. B&O Producten is ontstaan nadat Heuvelman Hout in 2013 werd samengevoegd met Jongeneel en besloot de prefab timmerfabriek te beëindigen.

Bas en Oscar deden al de montage van de prefab elementen voor onder andere Heuvelman Hout. Toen Heuvelman stopte met de prefab timmerfabriek, hebben zij het bedrijf B&O Producten opgezet en een deel van de prefab activiteiten van Heuvelman overgenomen. Peter had een Heuvelman-verleden in de prefab timmerfabriek en is na enige tijd overgestapt naar de B&O Groep en mede-eigenaar geworden.”

Wat voor prefab is de specialiteit van de B&O Groep?

“Wij doen het werk waar de grote timmerfabrieken niet aan beginnen, bijvoorbeeld dakranden en overstekken, en wij maken prefab modules voor bergingen, binnenwanden en zolderwanden. Daarnaast zijn wij goed in het produceren van stelkozijnen, rekwerken, privacyschermen en bekistingsmateriaal - en uiteraard is alles maatwerk. We voeren ook grote projecten uit, zoals enkele honderden stelkozijnen, al is B&O geen machinale fabriek.

Al ons hout en plaatmateriaal is FSC-gecertificeerd; het wordt bij ons op maat aangeleverd en wij assembleren het. Natuurlijk hebben we wel een platenzaag en een afkortzaag staan voor het geval er toch wat zaagwerk verricht dient te worden.”

Prefab wanden zijn tegenwoordig een gewild artikel. Zijn er innovaties op dit gebied?

“Met innovaties zoals automatiseren zijn wij niet bezig; we hebben daar op dit moment geen behoefte aan. Daarbij is het een behoorlijke investering die terugverdiend moet worden. De belangrijkste innovatie waar wij mee te maken hebben, zijn de isolatiewaarden. De wanden zijn dikker geworden vanwege het isolatiepakket en de daarbij behorende Rc-waarde. Wij isoleren voornamelijk met minerale wol. Een andere ontwikkeling is het luchtdicht bouwen, hier denken wij graag in mee en zorgen we voor een passende oplossing.”

Waarom monteren jullie alleen de bergingen en laten jullie de rest aan de aannemer over?

“Wij monteren de bergingen met vaste partners en bijbehorende afspraken en voldoen daarmee aan de vraag van onze klanten. Maar door de gestegen loonkosten is monteren voor ons momenteel niet rendabel. Dan zouden we verlies leiden op de montage. De aannemers zouden wel willen dat wij het doen, want zij hebben zelf ook niet genoeg mensen op de bouwplaats. Het tekort aan werknemers op de bouwplaats leidt tot vertraging in de bouwprojecten. Voor ons is dat soms lastig omdat wij graag just-in-time afleveren. Doordat ze op de bouwplaats nog niet zover zijn, zijn wij soms genoodzaakt de prefab elementen tijdelijk op ons terrein op te slaan.”

Hebben jullie genoeg ruimte op het terrein voor opslag?

“Meestal lukt het, maar af en toe is het krap. De oorzaak hiervan is de huidige druk in de bouw. Wij krijgen een opdracht met een datum waarop het af moet zijn. Daar houden wij ons aan, desnoods werken we er voor over. Wanneer het af is, willen we het ook graag afleveren en dat kan niet altijd. Op de bouwplaats zijn ze vaak nog niet gereed vanwege personeelskrapte en/of een tekort aan bouwmaterialen.

Dus wat ons betreft mag de groei wel een beetje aftoppen, zodat het allemaal wat gelijkmatiger verloopt. Zelfs de lever tijden van het hout beginnen op te lopen. Gelukkig zijn we flexibel en kunnen wij vrij snel schakelen. Er zijn altijd weer andere projecten waar we aan kunnen beginnen. Door middel van goede communicatie met de klant proberen we ervoor te zorgen dat alles zo goed en soepel mogelijk verloopt.”

Oriënteren jullie je op een grotere opslag en werkplaats?

“Voorlopig zitten wij nog goed, maar wanneer wij zo door blijven groeien moet dat wel gebeuren. Waar die nieuwe plek zou moeten zijn, weten we nog niet. Wij werken landelijk en dan is het prettig om in de Randstad te zitten. Bovendien komen onze werknemers uit de buurt en hebben we nu de beschikking over een goede ploeg mensen. Daar zijn we zuinig op.” ■

Hout is cool

Elke twee jaar rond eind mei, begin juni staat het Parc des Expositions de la Beaujoire in het Franse Nantes helemaal in het teken van de Carrefour International du Bois. Vijf hallen met 563 standhouders uit 25 landen en alles gaat over hout, hout en nog eens hout. Dit jaar waren er meer bezoekers, ook vanuit Nederland.

De aantallen van de tweejaarlijkse houtbeurs zijn imponerend. Dit jaar zijn 11.500 bezoekers op de Carrefour af gekomen, wat 10% meer is dan tijdens de editie in 2016. Er werden 20% meer Nederlandse bezoekers geteld in Nantes. De organisatie van de beurs is zeer tevreden, maar onderstreepte dat kwaliteit het doel is - en niet kwantiteit.

Beursboom

Op de beurs was goed te zien dat de organisatoren ervan, Port de Nantes en Atlanbois, zich bewust zijn van het huidige imago van hout, namelijk hout als klimaatneutraal bouw materiaal en een natuurproduct. Ook het persmoment waarbij twintig regionale vertegenwoordigers van diverse instanties, waaronder de president van de regio Pays de

la Loire Christelle Morancais, hun handtekening zetten onder de Alliance Bois Construction Rénovation getuigde daarvan. Zij onderschreven hiermee de voordelen van hout in termen van energieprestaties, constructieve oplossingen en milieu, maar verbonden zich tevens aan het voornemen om in hun regio zoveel mogelijk bomen te planten. Op de beursvloer viel tevens op dat de trend van twee jaar geleden (composiet) is ingevuild voor hout als natuurproduct. De uit gezaagd hout opgetrokken beursboom lijkt daarbij het favoriete decoratiestuk van de Carrefour. Het Tsjechische Novatop spande wat dat betreft de kroon. Een reusachtige boom van gezaagde houten bouwelementen stond pontificaal midden op een pleintje met bankjes.

Kruislaaghout

Gezeten op één van die bankjes vertelde directeur Vladimir Chronek graag over het product dat zijn bedrijf levert. Het Novatop-bouwsysteem bestaat uit groot formaat elementen waarmee een volledig gebouw of een afzonderlijk gebouwonderdeel geconstrueerd kan worden. De elementen hebben wel iets weg van kruislaaghout (Cross Laminated Timber, CLT) en bestaan uit vurenhouten lamellen die onder een hoek van 90 graden met elkaar verbonden zijn. Het systeem is via leverancier Heko Spanten in Ede ook bekend in Nederland.

Het bouwen met CLT of CLT-achtige elementen staat internationaal steeds meer in de belangstelling. De gerenommeerde Britse architect Andrew Waugh was spreker op één

van de vele seminars en lezingen op de Carrefour du Bois. Zijn bureau is onder meer verantwoordelijk voor het ontwerp van het Stadthaus in Londen, de eerste hoogbouw in hout en opgetrokken uit kruislaaghout. Waugh kwam op de Carrefour met een lange opsomming van de voordelen van het bouwen met hout en het toepassen van CLT. Hij behandelde 21 pluspunten, uiteenlopend van klimaatneutraal bouw materiaal tot hergebruik van het bouw materiaal. En Andrew Waugh liet er geen twijfel over bestaan: CLT is wat hem betreft een essentieel onderdeel van hoogbouw in hout.

Twintig lamellen

In Hal 1 stond innovatie centraal. Hoewel Nederlandse bedrijven op de Carrefour du Bois dun bezaaid bleken, waren Boogaerd Hout en Van de Stadt Houtimport wel aanwezig. Eric Boogaerd bemande, samen met zijn vader Cees, de stand. Eric stond naast een massieve teakhouten balk die uitwaai-erde in circa twintig lamellen. "Dit is plantage-teak, kwartiers gezaagd en gelamineerd. Uitstekend geschikt voor bijvoorbeeld dekdelen in de jachtbouw."

Het teak is afkomstig uit Thailand, buiten het natuurlijke groeigebied van de teakboom in buurland Myanmar. Eric Boogaerd vertelde over de stand van zaken in het voormalige Birma: "Wij zijn daar druk doende om met de overheid het hout PEFC-gecertificeerd te krijgen. Dat gaat lukken, maar op welke termijn durf ik niet te zeggen. Wij hopen binnen drie jaar." Om daar nog aan toe te voegen dat dit proces best wat meer hulp van de Europese Unie kan gebruiken.

Nadat Van de Stadt Houtimport in Zaandam enige jaren geleden in zwaar weer raakte, nam Boogaerd Hout de onderneming onder zijn vleugels. Hoe gaat het nu met Van de Stadt? Eric Boogaerd: "Ik hou me daarmee bezig en het gaat de goede kant op. Het zou ook jammer zijn wanneer zo'n prachtig bedrijf met zo'n historie zou verdwijnen. Gelukkig gaat dat niet gebeuren."

Avontuur

Twee jaar geleden sliepen ze nog in een camper op het parkeerterrein van de beurs. Nu stonden Robert van Olst en Joris Bens weer op de Carrefour International du Bois, maar overnachtten ze in een hotel. "De vorige keer was het echt een avontuur. Tja, met die camper. Op de terugweg van de Carrefour naar Nederland begaf hij het op 50 kilometer van Nantes. Gelukkig zijn we lid van de ANWB en kwam het allemaal goed."

Het avontuur dat Tropical Hardwood Products Suriname heet is nog lang niet afgelopen. Robert van Olst, op teenslippers om het tropische karakter van THPS te onderstrepen, is

Eric Boogaerd met teakhouten balk die uitwaaiert in lamellen.

Robert van Olst (THPS) en Joris Bens (WTP).

nog even enthousiast als twee jaar geleden. "Ja, het gaat goed. Suriname blijft een lastig land om zaken mee te doen en je moet overal bovenop zitten. Bovendien zijn tegenwoordig veel concessies in handen van Chinezen.

Maar met ons gaat het prima. Houtsoorten die op dit moment goed lopen zijn basralocus, ipé en purperhart."

THPS is onderdeel van World Timber Products in Hardenberg en Vincent van Olst van moederbedrijf WTP (iets strakker in het pak dan broer Robert) behartigt de zaken in Nederland. In Suriname heeft THPS een belang in een aantal concessies en beschikt de onderneming over zagerijen en enkele andere productiefaciliteiten, onder andere voor lijstwerk. "Kwaliteitsbewaking is belangrijk, ook wat betreft de legaliteit van het hout houden wij alles goed in de gaten. De EUTR-

regels geven ons wel wat papierwerk, maar het is goed te doen," aldus Van Olst.

Belgisch bier

De meeste bedrijven staan op de Carrefour om er klanten te ontmoeten, potentiële nieuwe klanten te interesseren in hun producten en te kijken wat de concurrent te bieden heeft. Het grote verkopen vindt hier niet plaats, al deden de exposanten hun best om met hapjes en drankjes de bezoekers de stand in te lokken.

Zo had het team van houtzagerij en -leverancier Fruytier het Belgische bier al om 11 uur 's ochtends koud staan en werden bezoekers er gastvrij onthaald. Pierre Fruytier stak de kwaliteiten van zijn bedrijf niet onder stoelen of banken: "Wij zijn één van de grootste naaldhoutleveranciers in Europa, en de grootste

Pierre Fruytier (rechts) deelde zijn enthousiasme over zijn bedrijf.

Mike Lemahieu en Daphné Decolvenaere werken samen.

leverancier van douglas in Nederland." Fruytier heeft zagerijen in België, Duitsland en Frankrijk waar fijnspar en douglas gezaagd worden. "Wij drogen, schaven, dompelen, impregneren en vingerlassen. Onze voorraad omvat 100.000 m³. Wij hebben geen enkel probleem met de beschikbaarheid van douglas."

Pierre Fruytier raakte niet uitgepraat over de veelzijdigheid van zijn onderneming. Ook ging hij in op Woodlam, het gelamineerde constructiehout dat Fruytier levert en in verschillende vormen kan worden gerealiseerd tot ruim 40 meter lengte.

Feestelijk jaar

Met minstens zo veel geestdrift stond ook Arthur Hoetelmans van INPA Parket belangstellenden te woord. Samen met zijn echtge-

note prees hij de parketvloeren van fabrikant en groothandel INPA aan. 2018 is een feestelijk jaar voor de parketleverancier uit Bergen op Zoom. Het bedrijf bestaat 50 jaar en is uitgegroeid tot een fabrikant en leverancier die de hele keten in eigen beheer heeft. "Wij hebben 30.000 hectare bos in Bolivia. Dat wordt duurzaam beheerd en het hout dat daar vandaan komt, is dan ook FSC-gecertificeerd. In Paraguay staat onze fabriek waar het hout verder verwerkt wordt. In dat land zijn we ook betrokken bij herbebossingsprojecten. Dat vinden wij heel belangrijk." Directeur Hoetelmans moest weer snel aan de slag en riep tussen de standbezoekers door een uitstekende beurs te hebben. Zijn vrouw Ella liet het parket zien dat op de Carrefour International du Bois onder de aandacht werd gebracht. Dat was met name de

ChacoWood-collectie. De Duoplank en de Industrial-vloeren zijn leverbaar in verschillende, uit Bolivia afkomstige, houtsoorten zoals ajunao, tajibo of jatoba. De Duoplank is opgebouwd uit watervast multiplex van 12 of 15 mm met een toplaag van 4 of 5 mm.

Grandeur

De vijfde hal is het Grand Palais gedoopt. Hoewel iets groter en met wat meer glas blijft het een beurshal, maar met zo'n naam krijgt het vanzelf wat meer 'grandeur'. Natuurlijk was het Belgische Vandecasteele Houtimpork daar vertegenwoordigd. Gespecialiseerd in tropisch hardhout, Scandinavisch en Russisch naaldhout, Siberisch lariks en Noord-Amerikaans naald- en hardhout is Vandecasteele één van de belangrijkste houtimporteurs met een eigen voorraad van 120.000 m³ gezaagd hout.

Waar het bedrijf op dit moment erg trots op is, is de nieuwbouw in Aalbeke die behalve buitengewoon fraai ook nog eens zorgt voor een flinke capaciteitsuitbreiding met 30.000 m². Een groot deel van de nieuwbouw is afgewerkt met lariks. "Dat was een voor de hand liggende keus", zegt exportmanager Geneviève Standaert. "Onze loods uit 1967 is eveneens bekleed met lariks en dat ziet er nog helemaal goed uit."

Ze benadrukte bij de bezoekers het eigen aanbod in hout en het belang van duurzaam bosbeheer: "Wij verhandelen voor 60 procent naaldhout, maar om de levering van tropisch hout te kunnen blijven garanderen moeten de bossen goed beheerd worden."

Alliantie

Iets verderop in het Grand Palais stond Daphné Decolvenaere in een grote stand die informeerde over het gemodificeerde LDC Wood en de brandvertrager Burnblock. Houtimporteur Decolvenaere is een alliantie aangegaan met hout- en plaatmateriaalimporteur Lemahieu, waarbij wordt ingezet op gemodificeerd hout. De samenwerking werd breed uitgedragen op de Carrefour, en Mike Lemahieu en Daphné Decolvenaere poseerden gewillig voor een foto.

Geert D'hondt van de Decolvenaere is de man die zich bezighoudt met het Thermowood bij LDC. Hij lichtte toe: "De samenwerking verloopt heel goed en de vraag overstijgt nu zelfs het aanbod. Op dit moment wachten we op certificering."

De twee Belgische bedrijven hebben er voor gekozen om naast tropisch hardhout en plaatmaterialen, een substantieel deel van het assortiment te laten bestaan uit gemodificeerd en brandvertragend hout. Waarmee ze wellicht de trend voor de Carrefour 2020 al te pakken hebben, want dat zou best weleens gemodificeerd hout kunnen worden. ■

In onze business draait alles om... mensen

De plaatspecialisten van de Trima wensen u een fijne vakantie!

trima
plaatmaterialen

Symon Spiersweg 17
postbus 2073
1500 GB Zaandam
tel. 075 - 655 99 99
fax 075 - 655 99 00
www.trima.nl

Voor Duurzaam
Bosbeheer
www.pefcnederland.nl

Het keurmerk voor
verantwoord bosbeheer

Treelounges met een boomhutgevoel

Op zijn vijftigste maakte Rob van der Wulp een carrière-switch en verruilde hij het reclamebureau voor het avontuurlijke leven van een boomhuttenbouwer. Inmiddels heeft het avontuur een flinke vlucht genomen en staan de opdrachtgevers in de rij. Zeker nu hij regelmatig te zien is in het televisieprogramma Boomhut XXL.

Rob van der Wulp: "Boomhut is een soort jeugddocument".

Gezinsboomhut met terras.

Misschien is het Nederlandse woord boomhut geen goede benaming voor de 'treehouses' die Rob van der Wulp (67) uit Laren bouwt. Zijn ontwerpen laten zich eerder omschrijven als buitenhuisjes met terras in een boom. Maar ook daar doe je de boomhutten van Rob van der Wulp tekort mee, want zijn *tree-lounges* moeten wel het 'boomhutgevoel' hebben. Daarom laat hij ze het liefst bedenken door kinderen.

Wat is een boomhut?

Van der Wulp: "Het woord zegt het al: een hut in een boom. Iets wat je als kind zelf bouwt met de spullen die je om je heen tegenkomt. Kinderen hebben de behoefte om zich ergens terug te trekken en in een boomhut zit je hoog en veilig, en je hebt uitzicht. Wanneer ik na tien jaar terug ga naar de boomhutten die ik gebouwd heb, zie ik vaak dat kinderen het hun eigen plek hebben gemaakt en hebben aangekleed met spullen uit hun omgeving. Zo wordt het een plek vol geschiedenis en herinneringen, een soort jeugddocument. Ouders die daar pas na jaren binnenkomen, zien dan vaak voor het eerst wie hun kind werkelijk is."

Waarom bent u boomhutten gaan bouwen?

"Op mijn vijftigste was ik copywriter bij een reclamebureau en ik wilde iets anders. Toen ben ik mijn leven gaan terugspoelen en ik vond een houten draad in mijn leven. Mijn huis had ik van binnen helemaal met hout betimmerd en mijn keuken had ik zelf ontworpen en gemaakt waarbij alles heel ergonomisch en binnen handbereik was. Daarbij houd ik van jonges af aan erg van kleine ruim-

'KINDEREN ONTWERPEN EN BOUWEN VAAK MEE'

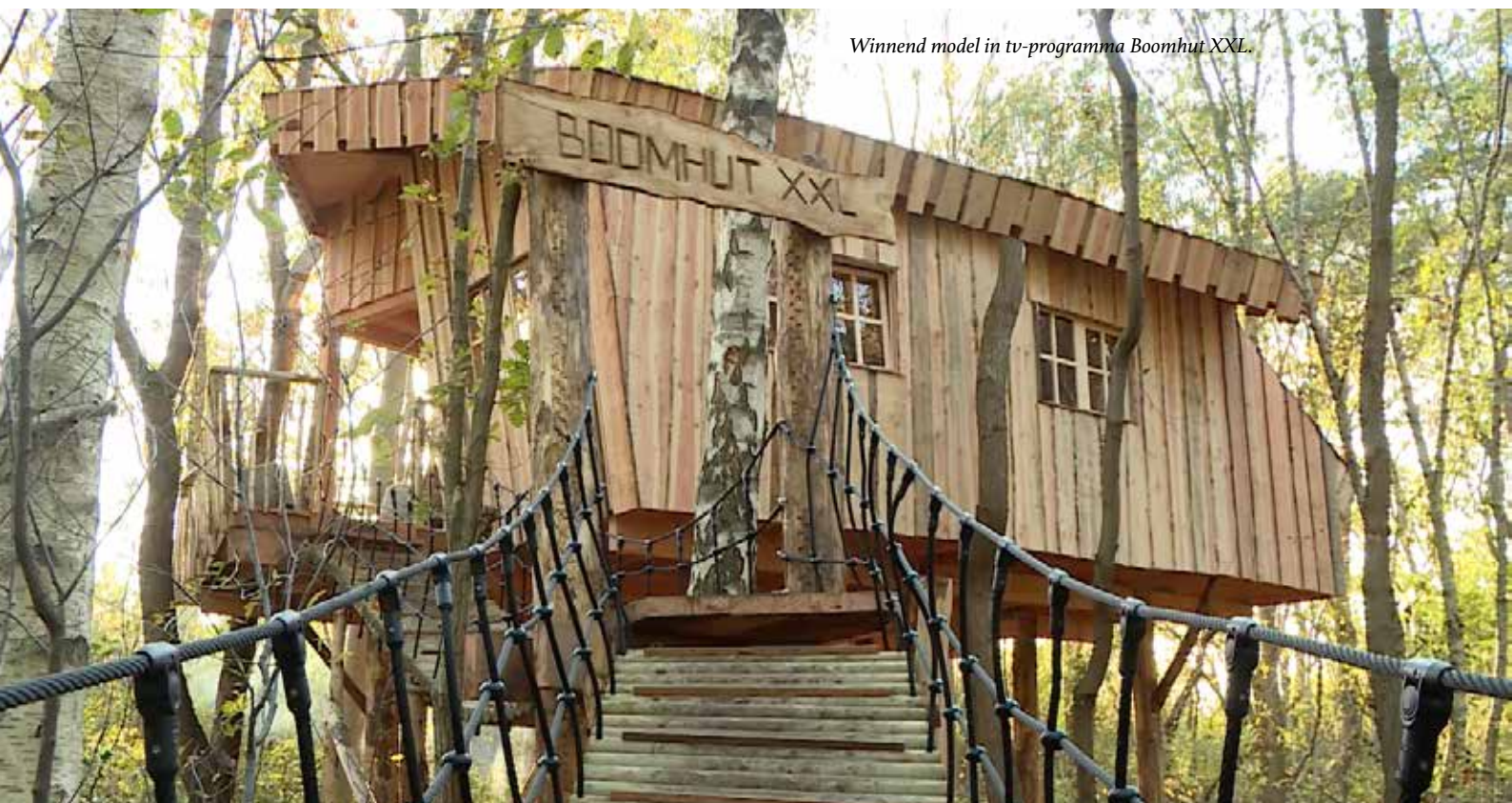

Hangende boomhut in Bloemendaal.

*'Hobbit'-boomhut met daken
van cederhout en sedum.*

Winnend model in tv-programma Boomhut XXL.

ten. Dus op een gegeven moment kon ik zeggen 'ik ben van hout', maar wat moest ik doen? Totdat een vriend tegen mij zei: 'Rob, dat was toch hartstikke leuk die boomhut die jij voor je kinderen gebouwd hebt'. Ik ben toen naar een boomhuttencongres in Oregon in de Verenigde Staten gegaan en toen wist ik het."

Wat zijn de eisen die u stelt aan een boomhut?

"Op de eerste plaats komt veiligheid. Op de tweede plaats staat de basisgedachte van een boomhut en die moet speels zijn. Mijn boomhutten komen niet uit een catalogus; kinderen moeten hem zelf tekenen. Hoewel dat laatste een beetje aan het veranderen is. Door de publiciteit die het heeft gekregen, eisen volwassenen nu ook een deel van de boomhut op. Het gevolg is dat de boomhut een treelounge met een terras aan het worden is. Vaak is het nu voor de helft een huisje, met op de andere helft een terras waarbij het dak over het terras doorloopt."

Wat zijn de constructieve eisen van een boomhut?

"Veiligheid betreft niet alleen een goede balustrade, maar ook een degelijke constructie. In Amerika hebben ze een verankeringsysteem bedacht dat geen schade aanricht aan de boom en dat voldoende constructiestevigheid geeft. Het verankeringsysteem wordt in de boom aangebracht. De boom kapselt de verankeringsin, net zoals wanneer een tak wordt afgezaagd en er een noest ontstaat. Na een week zit het anker al muurvast. Aan het anker zit een M30-draadeind met daarop bevestigd een metalen schoen waarop de draagbalk rust. Als het waait en de bomen bewegen, hangt de boomhut stil, want die rolt in de schoen."

Welk hout past u toe in de boomhutten?

"Voor de aftimmering gebruik ik voornamelijk thermisch gemodificeerd hout. Het is licht materiaal en kinderen kunnen er makkelijk spijkers in slaan. Voor de constructie kies ik voor douglas, en veel kastanje, dat ik eveneens toepas in de balustrades. De palen die ter ondersteuning onder de boomhut moeten komen, zijn veelal ook van Frans kastanje-hout. Die palen hebben een doorsnee van ongeveer 30 cm, zijn 4 meter lang en gaan een meter de grond in. Dan heb ik voldoende lengte om ze nog een stukje door te laten lopen tot boven de balustrade. Zo blijft het speels en dat moet ook. Ik gebruik geen rabatdelen of MDF, want daar krijg ik denkbeeldige jeuk van."

De boomhutten die u voor volwassenen bouwt, zien er anders uit dan die voor kinderen. Blijft dat speelse element er dan wel in?

Veiligheid is de belangrijkste eis.

"Ook wanneer het wat meer design wordt en het allemaal wat strakker moet zijn, hoeft dat niet te botsen met het speelse van een boomhut. Mijn doel is om de boomhut in de omgeving te laten passen. Ik heb voor een man, die een huis had in de vorm van een soort A, in de tuin van zijn huis een boomhut gemaakt die ook die vorm heeft. De wensen van de kinderen zijn er echter in verwerkt zodat zij het evengoed leuk vinden."

Wanneer een boomhut in de openbare ruimte staat, wordt het een speelobject met zwaardere veiligheidseisen. Lukt het om daar aan te voldoen?

"Voor Natuurmonumenten heb ik een boomhut gebouwd op hun terrein in 's Gravenland. Het was de eerste boomhut die ik leverde voor een openbare gelegenheid. De constructie werd gekeurd door het Duitse instituut TÜV en dat vond ik heel spannend, maar met wat aanpassingen werd hij goedgekeurd. Het probleem is vaak dat een boomhut nergens onder valt. Het object komt evenmin voor in het Bouwbesluit en de gemiddelde ambtenaar weet niet wat hij of zij ermee aan moet. Maar samen met de klant en de gemeente komen we er altijd uit. Dat heeft ook met mijn enthousiasme te maken, vermoed ik."

Uw boomhutten worden steeds meer boomhuizen. Brengt dat, behalve dat ze groter worden, ook andere veranderingen met zich mee?

"Isolatie speelt een grotere rol. Terwijl ik dat vroeger deed met schapenwol, gebruik ik tegenwoordig meer standaardmaterialen waardoor het makkelijker is om goede isolatie aan te brengen.

Voor het dak heb ik nu drie methoden waar mensen uit kunnen kiezen. De meest voorkeelige is om het dak met underlayment af te

timmeren, met erbovenop een laag EPDM. Daar kunnen dan dopheide-matten op aangebracht worden. Na een paar jaar moeten die matten wel vervangen worden, want de vogels houden er nogal van.

De tweede methode is een dak van cederhout. Dat ziet er leuk uit, is duurzaam en het ruikt heerlijk. Het dak moet wel onder een hoek van minstens 20 graden aflopen in verband met de afwatering. De laatste methode is een groen dak met sedum. Dat ligt in een soort bak van EPDM met substraat. In principe kan het vlak liggen want ik bouw er een goede drainage in."

Hoe verloopt het bouwproces?

"Alles wordt gebouwd zonder stellages, dus met de ladder moet alles 7 meter omhoog getild worden. Ik heb stagiair(e)s van het HMC en dat is voor hen soms even wennen want het is sjouwen, gaten graven, spijkeren en schroeven. Qua verbindingen gebruik ik soms pen-in-gat, maar meestal moet er een bepaald tempo in de bouw zitten en dan heeft schroeven en spijkeren toch de voorkeur. Het moet ook een beetje het gevoel geven dat een jongen van 14 à 15 jaar het in elkaar heeft gezet. Kinderen bouwen vaak mee en die leer ik uithaaksen en hoe iets waterpas gemaakt wordt. Dat vinden ze hartstikke leuk."

Met welke projecten bent u nu bezig?

"Seizoen 2 van Boomhut XXL is nu in de maak en ik ben bezig met een yoga-retraite. Dat is een uitdaging want er moet in geslapen kunnen worden, het heeft een binnen- en buitenruimte met een bewegend dak, en er moet sanitair en elektriciteit in. Overigens blijft het voor mij nog steeds een boomhut. Het boomhutgevoel zit er nog steeds in - en dat moet er ook in blijven", aldus Rob van der Wulp. ■

'Rampzalig'

Aziatisch hardhout blijft slecht beschikbaar. Ook door onrust op de valutamarkt kent de handel in tropisch hardhout vanuit Azië een onzeker verloop. In Nederland nadert de bouwvak en neemt de vraag af. Toch zit er ook wat optimisme in de markt.

De frisse wind, waarvan velen hoopten dat die zou waaien nu de nieuwe regering van Maleisië aangetreden is, blijft wat betreft de bosbouw en houtexport voorlopig uit. Wel heeft de nieuwe regering in mei de export van stammen vanaf het eiland Sabah verboden. Als reden gaf minister Mohd Shafie Apdal het tekort aan hout voor de eigen zagerijen. Sabah exporteerde tussen de 200.000 en 300.000 ton aan stammen naar onder andere China, India, Japan en de Filipijnen. Of Nederlandse importeurs van Maleisisch hardhout zullen profiteren van de grotere beschikbaarheid van stammen op Sabah valt te betwijfelen. Die betrekken hun hout voornamelijk van zagerijen op Peninsular Malaysia. Een enkele importeur maakt melding van een spontane aanbieding van gezaagd hout vanuit Sabah, maar daar blijft het voorlopig bij. De plannen van buurland Indonesië om stammen te gaan exporteren lijken definitief in de ijskast te zijn beland. Het ministerie van Handel maakte bekend dat er helemaal geen plannen zijn in die richting.

Export Maleisië neemt toe

De Europese Unie importeerde in het eerste kwartaal van dit jaar 6% minder gezaagd tropisch hardhout. Veroorzaker is de teruglopende export van hout vanuit Kameroen.

De import van gezaagd hardhout uit Maleisië nam in hetzelfde tijdvak juist toe met 18%. Nederland springt daar ver bovenuit met een groei van 33%, maar dat geldt niet voor het gevingerlaste/gelamineerde hout. Daarvan slonk de import juist met 73% tot een schamele 1.880 MT (metric ton). Voor de hele Europese Unie was dit cijfer 37%.

Geen volumes, wel onrust

Hoewel cijfers aantonen dat Maleisië flink wat meer gezaagd hardhout liet aanvoeren naar Nederland gedurende het eerste kwartaal, omschrijven sommige importeurs de situatie als rampzalig en dramatisch. Gezaagd meranti is iets beter te verkrijgen dan gevingerlast/gelamineerd KOMO-hout, al zitten er geen grote volumes in de markt.

Dit komt door de slechte beschikbaarheid van de stammen. Als gevolg hiervan wordt rondhout duurder, waardoor verkopers geen grote partijen aanbieden. De verkoopprijs ligt te laag ten opzichte van de inkoopprijs van de stam; ook wordt er gespeculeerd. Handelaren houden partijen hout en stammen vast, in de hoop er later een betere prijs voor te krijgen.

Maleisische en Indonesische fabrikanten van gevingerlast/gelamineerd hout zitten of aan de top van hun productiecapaciteit of beschikken niet over het nodige ruwe materiaal om te kunnen verwerken.

Een andere onruststoker is de valutamarkt. De koers van de US-dollar maakt als gevolg van de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en de rest van de wereld bakkensprongen, waardoor de koersen van de Maleisische ringgit en de euro telkens een paar punten dalen of stijgen. Inkoop en verkoop van een product als hout, waar een lage marge op zit, wordt daardoor riskant. Veel handelaren in

Azië kijken daarom de kat uit de boom. Doordat ook op de andere continenten het aanbod van gezaagd hout schaars is, zijn er voor de Nederlandse houtimporteurs geen uitwijkmogelijkheden.

Vooruitzichten goed

Nederlandse handelaren met een flinke voorraad die in het verleden tegen een gunstige prijs is ingekocht, mogen zich gelukkig prijzen. Want gezaagd en gevingerlast/gelamineerd hout komt nu mondiaal binnen en met name de randmaten zijn slecht beschikbaar.

Deze situatie verandert niet snel. In de zomer is de vraag altijd minder en afnemers willen liever geen onnodige voorraad noch de kosten die daarmee verbonden zijn. Importeurs denken dat er eind dit jaar, maar waarschijnlijk pas in het eerste kwartaal van 2019 verandering komt in de beschikbaarheid van gezaagd en gevingerlast/gelamineerd hardhout.

Een enkele importeur klinkt optimistisch en stelt dat het grootste leed geleden is en dat ook de prijsstijgingen zullen afvlakken. De vooruitzichten blijven goed want er zijn bouwplannen te over, ook al wringt het om diverse redenen op de Nederlandse bouwplaatsen. Intussen loopt de prijs van gezaagd en gevingerlast/gelamineerd hout wel flink op en hopelijk is dit in de calculaties meegenomen. ■

Zorgen over aanbod

De eerste helft van 2018 zit erop. Hoewel de vraag naar Afrikaans hardhout goed (genoeg) was, groeit de ongerustheid over de toekomstige verkrijgbaarheid. Zeker over die van FSC-hout.

Twee Belgische voorraadhoudende importeurs melden een goede vraag, die met de maanden opliep. De één had een beter tweede kwartaal dan het gebruikelijke verschil met kwartaal 1. Dit heeft alles te maken met tekorten in de markt. "We krijgen veel vragen van andere importeurs. Men doet een beroep op onze grote voorraad."

Een Nederlandse collega deed het heel voortvarend tot en met mei. "Daarna was er een korte maar duidelijk waarneembare dip, mogelijk door de vele vrije dagen, waarna de vraag weer aantrok." Een producent/leverancier deed het tot en met maart heel positief. "Sindsdien is het niet wat we ervan verwachtten, uitgaand van het economisch herstel."

Verkrijgbaarheid was het afgelopen halfjaar één van de belangrijkste items. Vooral GWW-hout bleek behoorlijk lastig, maar ook sapeli en iroko worden genoemd. Samenhangend met het magere aanbod zijn de prijzen aan de inkoopkant van onder andere (in alfabetische volgorde)

ayous, azobé, bilinga, fraké, iroko, okan, sapeli en tali gestegen. Een nieuwe verhoging voor gezaagd azobé zit er aan te komen, aldus een inkoper. Ten aanzien van een mogelijk doorstijgen van prijzen gaat men uit van óf voorlopig stabiel óf nog een stapje erbij. Grote sprongen worden er niet verwacht.

De schaarste (voor Europese kopers) in azobé, sapeli, ayous en fraké (vooral in FSC) zal in de tweede helft van het jaar - en ver daarna - eerder toenemen dan afnemen, zo wordt voorspeld.

Buitenspel staan

Woordvoerders benadrukken opnieuw de grote rol van Aziaten (vooral Chinezen en Indiërs) in Afrika, als kopers van rond- en gezaagd hout en als investeerder/producenten. Zij refereren aan de internationale evenementen en bijeenkomsten onlangs in Gabon. "Het merendeel van de bezoekers en standhouders op de Racewood-beurs was van Aziatische origine."

Een ander wijst op nieuwe statistieken, die bewijzen dat China qua import de rol van Europa heeft overgenomen. Verschil is dat Europa de in China uit Afrikaans hout vervaardigde producten massaal importeert. De Europese invloed is sterk ingeperkt. Verwezen wordt naar de rol die de Europese Houtverordening (EUTR) hierin heeft gespeeld en nog steeds speelt. "Dit is een groot nadeel voor Europese kopers ten opzichte van andere kopers." Naar FSC wordt steevast verwezen als het andere fenomeen dat bijdraagt aan het buitenspel zetten van Europa.

De onzekerheid rond Rougier, zeker ook met het oog op FSC-hout, speelt nog steeds. Nog niets is zeker en dat is per definitie niet goed voor de markt. Mogelijk blijft een deel van de FSC-houtstroom in Gabon intact, maar dat deze stukken minder wordt is vrijwel zeker. Sommigen vragen zich zelfs af of er nog wel een toekomst is voor FSC in Afrika.

Niet meer rond

Diverse transportperikelen zaten de afgelopen kwartalen eveneens een vlotte afhandeling dwars. Zo waren - en zijn - er de problemen in de haven van Douala, al is daar bij tijd en wijle ook verbetering gemeld. De Kameroense overheid benoemde volgens een ITTO-marktrapport nog maar eens een nieuwe onderzoeksc commissie. Met name containervervoer was de dupe.

Menig importeur ontvangt zijn hout nog immer (zwaar) vertraagd. Vervoer naar Antwerpen gaat veelal conventioneel, waardoor Belgische importeurs minder geraakt worden. Het schijnt voor te komen dat hout bestemd voor Azië conventioneel naar Antwerpen vaart, om daar overgeladen te worden in containers(!). De haven van Libreville kampt dan weer met een tekort aan containers, veroorzaakt door tegenvallende importen in dat land. Ook hier schijnt in een nieuwe haven geïnvesteerd te worden, mede door een Indiase partij. Vertragingen in de bouw door een tekort aan personeel en materialen is nogal eens genoemd als oorzaak van een iets tegenvallende vraag dan wel afzet. Gemeld is eveneens dat om die reden bouwprojecten door aannemers worden herberekend of zelfs teruggeven én vanwege het feit dat zij het door de hogere prijzen voor hout en bouwmaterialen financieel niet (meer) rond krijgen. Inmiddels komt het ook voor dat GWW-werk aan opdrachtgevers wordt teruggegeven om diezelfde redenen. De prijzen op de Nederlandse (en andere Europese markten) zijn verbeterd, vooral gedurende het tweede kwartaal. Het gebeurde echter niet altijd in de mate die men wenst of nodig acht. ■

Foto: Hotim

Houtkap laat op gang

Amerikaanse leveranciers van gezaagd hardhout hebben niet te klagen over het aantal orders. Probleem is echter dat er krapte heerst bij de export van hun gezaagd hout.

Die druk aan de exportzijde heeft te maken met verschillende factoren, zowel interne als externe.

Ten eerste kon men in Amerika dit jaar nog nauwelijks de bossen in om stammen te kappen. Elk jaar hebben de exploitatiebedrijven hier tijdens de herfst, winter en lente last van, maar dit jaar pakten de weersomstandigheden minder gunstig uit dan in voorafgaande jaren. Veel sneeuw in het noorden en veel regen in het zuiden zorgden ervoor dat de zagerijen nauwelijks bomen uit het bos kregen aangevoerd. De rondhoutvoorraad bij de zagerijen is daardoor minimaal en belemmert het volume van hun productie. Naarmate het weer nu verbetert, kan de houtkap zijn aanvang nemen en lijkt het probleem zich de komende maanden op te lossen.

China

Zodra de houtoogst in volle gang is, zal dit echter niet het hele probleem van geringe beschikbaarheid kunnen wegnemen. Sinds vorig jaar is namelijk vooral China in de Verenigde Staten actief rondhout aan het opkopen, een fenomeen waar we in Europa al eerder mee te maken kregen. Die ontwikkeling zet zich dit jaar verder door. Ondanks dat de houtkap de komende maanden in volume gaat toenemen, zullen veel zagerijen toch een tekort aan rondhout blijven houden omdat zij een groot gedeelte direct exporteren. Daardoor ontbreekt het de zagerijen aan voldoende aanvoer om de eigen productie volledig door te zetten.

Dit jaar wordt er maar liefst 42% meer volume aan Amerikaanse loofhoutstammen aan China geleverd. Dat is een forse stijging, zeker als je bedenkt dat China ongeveer de helft van de totale

Amerikaanse rondhoutexport voor haar rekening neemt. Dit volume komt dus niet bij de Amerikaanse zagerijen terecht, met een neerwaarts effect op het aanbod van gezaagd hout.

Tachograaf

Dan is er nog een derde factor die een grote invloed heeft op de export van Amerikaans hardhout. Vorig jaar december is de tachograaf verplicht geworden in de Verenigde Staten. In een land met grote afstanden tussen bossen, zagerijen en havens heeft dit een flink effect op de export van hout. Hout wordt daar meestal per vrachtwagen vervoerd en heeft hier hinder van.

De chauffeurs, die vaak in een zzp-vorm werken, konden lange dagen maken om hun logistiek zo efficiënt mogelijk te maken. Met de komst van de tachograaf zijn zij gebonden aan maximale rij-uren

en verplichte rustperioden, waardoor hun efficiency keldert.

Veel van deze langere transporten moeten nu over meerdere dagen worden uitgesmeerd vergeleken met voorheen. De transporteurs geven daarom nu de voorkeur aan kortere transporten, wat efficiënter past binnen de regels waar zij zich voortaan aan moeten houden.

Dit houdt voor de zagerijen in dat zij de beschikbaarheid van transport voor hun langere afstanden sterk zien afnemen. Zij kunnen niet aan voldoende vrachtwagens komen om het gewenste volume uit het bos te halen of naar de haven te brengen. Een keiharde oplossing voor dit probleem is er nog niet. Maar het ligt voor de hand dat de kosten van transport over langere afstanden sterk gaan stijgen.

Zelfde exportvolume

Ondanks alle geschetste uitdagingen bleef in de eerste maanden van 2018 het volume aan gezaagd hout voor de exportmarkten ongeveer hetzelfde als in 2017. Dit zou dan betekenen dat de zagerijen de krapte aan de aanvoerkant voornamelijk met hun voorraden konden opvangen, of dat de binnenlandse verkopen hebben ingeleverd ten gunste van de export. ■

Pittig gevecht

Er blijft druk staan op de prijzen van het western red cedar. Het zijn vooral de kapbedrijven in West-Canada die nu geld verdienen. De rest van de industrie aldaar zet alle zeilen bij om een beetje over te houden aan het volume dat ze kopen en verwerken.

In het verleden zaten er nog weleens stammen in de pijplijn. Hetzij op het water, op een werf of 'onderweg'. Tegenwoordig echter komen de stammen binnen en worden ze direct verwerkt. Er valt eigenlijk geen vrije voorraad in rondhout meer op te bouwen, terwijl er in vroegere dagen regelmatig een kavel met te vellen bomen werd aangeboden of er een partij stammen beschikbaar kwam voor de open markt. De huidige krapte maakt het planningstechnisch erg strak voor de gehele verwerkende industrie. Niettemin houdt de industrie vast aan haar hoop dat er tussen eind juli en half september wat meer western red cedar wordt geoogst, maar dat blijft speculatie.

Voor het derde kwartaal is er aan de aankoopzijde toch weer een kleine vijf procent bij de prijzen opgeteld. Die verhoging zal de komende tijd geheel of gedeeltelijk terugkeren in de prijzen voor de exportmarkten.

Maatwerk

Zelfstandige secundaire houtbewerkers en zagerijen maken steeds vaker mee dat er meer houtsoorten door de productie lopen, zoals Oregon pine, hemlock en yellow cedar. Ook worden er in toenemende mate maatwerk zaagactiviteiten uitgevoerd door zagerijen die daar eerder nooit zo'n behoefte aan hadden of daar niet voor open stonden. Het vergt behoorlijke creativiteit en innovatie voor een belangrijk deel

van de industrie om heelhuids door deze lastige tijden te manoeuvreren.

Nederland

De aanvoer door Nederlandse importeurs staat eveneens op een laag pitje. De huidige combinatie van hoge aanvoerprijzen, matige vraag en roulatie van voorraad zorgt ervoor dat iedereen voorzichtig met zijn voorraad omgaat. Zeker in deze periode van het jaar, waarin de vakantie zich verspreidt over twee maanden, willen importeurs vrijwel geen voorraad hebben staan. Voor het derde kwartaal staan er dan ook niet zoveel inkooporders in de boeken. Aan de andere kant zijn de verkopen evenmin geweldig te noemen. Met name als het gaat om gevelbekleding zijn er veel alternatieven die prijsvriendelijker en beter beschikbaar zijn.

Oregon pine

De situatie rondom het Oregon pine doet denken aan die van het western red cedar. Er is relatief weinig volume voorhanden en de enige die eraan verdienen zijn de zagerijen. Voor de secundaire bewerkingsindustrieën is het heel lastig om een redelijke omzet met enigszins marge te behalen. Momenteel boeten zij in met hun marktaandeel.

In de reguliere maten en kwaliteiten zijn de mogelijkheden in Oregon pine nog redelijk. Kom je in de specials terecht, dan wordt het meteen een ander verhaal en blijkt het een aardige uitdaging om tot een aanbieding te kunnen komen. In veel gevallen is men niet eens in staat om een aanbieding te maken, omdat er geen materiaal beschikbaar is. Het is voor met name de secundaire houtbewerkers een pittig gevecht om 'in business' te blijven en ten dele klanten te kunnen blijven bedienen. De prijzen van gezaagd Oregon pine in clears-kwaliteit voor Europa zijn fors. Het aanbod is gering en de levertijden kunnen nogal variëren. Het is voor menig industrieel ondernemer nu een kwestie van overleven en uitkijken naar kansen en mogelijkheden in allerlei markten en producten. ■

Trendhout: leverancier voor al uw Douglas hout

- ✓ Het grootste assortiment in Douglas hout, zowel vers, fijnbezaagd als kunstmatig gedroogd en geschaafd
- ✓ Uit voorraad leverbaar
- ✓ Levering door heel de Benelux

*Gratis
catalogus!*

Vraag onze uitgebreide catalogus aan
met ons complete assortiment.
Bel 0525 - 63 12 21 of zie www.trendhout.nl

TrendHout

Mheneweg Zuid 1B Oldebroek • info@trendhout.nl

WWW.TRENDOUT.NL

HW060718

PEP

jobcoating

Voor het (brandvertragend) impregneren, bewerken en
industrieel coaten van al uw hout en plaatmateriaal.

APPLICATIE: Hoogwaardige eindafwerking van plaatmateriaal voor interieurtoepassing,
zoals (akoestische) wand- & plafondpanelen en binnenbeplating van (prefab) daken.

Pep Nederland B.V.

T 073 624 00 56 | F 073 624 00 70 | info@pep-nederland.nl

www.pep-nederland.nl

Okoumé wint terrein

De eerste helft van 2018 is, zeker voor veel fabrikanten, goed verlopen. Levering van de meeste triplexsoorten duurt momenteel lang en het einde van de stijgende prijstendens is nog niet in zicht.

Een voorraadhoudende importeur is heel tevreden. “Het tweede kwartaal bleek substantieel beter dan het eerste. Ik denk dat wij meer dan marktconform gegroeid zijn.” Een volgende: “Het was uitdagend. Als je de materialen hebt, dan zit je goed. Dat is ons over het algemeen uitstekend gelukt.” Een grote inkoper van berkenplaten vond het “wel goed” en zeker beter dan vorig jaar, toen prijzen te snel opliepen en alternatieven veel terrein wonnen. Drie woordvoerders namens okouméfabrieken zijn gematigd ofwel voorzichtig positief. De eerste vertelt: “Het was redelijk stabiel, er zijn bij ons geen gekke dingen gebeurd.” “Sinds mei, juni merken we dat er wat meer vraag komt”, aldus de tweede. De laatste zegt: “Het was een bedrijvig en goed eerste halfjaar, dit ondanks enige hobbeltjes in het eerste kwartaal. De levertijden zijn inmiddels opgelopen naar vijf weken.” Hij bespeurt bij de meeste okouméfabrikanten inmiddels weer een positievere ‘vibe’.

Discrepantie

Twee (grotere) kopers hebben uiteenlopende ervaringen. “Ik vind het nog steeds doorsudderend en zie geen toenemende vraag”, aldus de één, terwijl de volgende meldt: “Na lange tijd matig gepresteerd te hebben zien we de vraag naar okouméproducten nu toch echt verbeteren.” Hij verwijst naar langere levertijden bij een producent die in lijn zijn met bovengenoemde. Deze discrepantie is al heel lang gaande, verschil is dat er nu wel een feitelijke aanwijzing is: de opgelopen levertijd.

De vraag waarom okouméplaten minder blijven profiteren van het economisch herstel is evenmin gemakkelijk te beant-

woorden. Mogelijk hielden diverse op zich onbenullige factoren tezamen de plaat in het verdomhoekje. Prijsverhogingen lijken voorlopig niet aan de orde, al meldt een koper vernomen te hebben dat er één aan komt. Een woordvoerder van fabrikanten zijde zegt: “Ik denk dat we na de zomer wel iets gaan doen.” De overigen verwachten nog geen wijzigingen.

‘Balkengat’

De volumes populierenproducten blijven groeien, zo blijkt uit de reacties. Afgelopen winter en voorjaar was er door ongunstige weersomstandigheden weinig rondhout beschikbaar. Italiaanse en Spaanse fabrikanten kochten in Frankrijk bij. Het was een spannende, maar tijdelijke kwestie. Structureel wordt waarschijnlijk het naderende ‘stammengat’ in Italië, doordat er in het verleden weinig populieren zijn aangeplant. Vanuit de Balkanlanden schijnt populierenrondhout geëxporteerd te worden, wat mogelijk een alternatief biedt. Populierenplaten zullen opnieuw duurder worden. Met ingang van het derde kwartaal, zo wordt genoemd, of per september, oktober.

De meeste berkenproducten zijn redelijk beschikbaar tegen stabiele of licht stijgende prijzen. In ‘vierkantjes’ wordt de schaarste echter alsmaar groter. Een grote voorraadhoudende leverancier: “Deze zijn nauwelijks nog te koop. Betonproducten zijn wel verkrijgbaar, maar leveren duurt lang, net als van de andere producten, en de prijzen gingen per 1 juli weer omhoog. Onze klanten betalen de verhogingen geleidelijk. Een inkoper van blank berken moet lang op zijn beurt wachten, omdat fabrikanten voorrang geven aan betonplaten. Ook lopen de prijzen van blanke producten het sterkst op.”

Grens

Vuren- en grenentriplex blijft het goed doen, evenals de prijzen ervan. Braziliaanse eliottisplaten zijn na het vollopen van het contingent in prijs nog verder omhooggegaan; de levertermijnen zijn aanzienlijk. Toch blijft er vraag naar de plaat. Kwestie is: waar ligt de grens? Aangegeven wordt dat we daar waarschijnlijk heel dichtbij zijn. Alternatieven liggen echter niet voor het oprapen. Over Chileens radiata-pinetriplex zijn geen bijzonderheden te melden. Vanuit China en Zuidoost-Azië is er vanwege diverse oorzaken enige vertraging. Indonesisch betontriplex dat onlangs gekocht is, is volgens een importeur pas eind september op onze markt beschikbaar. “Als men zich aan de toezeggingen houdt.” De plaat kost ook weer een lieve duit meer. Vanuit China zijn er nog effecten van de aangescherpte milieu-eisen.

Transportproblemen

Transport blijft een ‘dingetje’. Vrijwel iedereen noemt dit één van de grotere problemen. Het gaat niet om een geïsoleerd probleem, maar op alle vervoersgebieden kan iets lastig zijn en voor vertragingen zorgen. Een agent van Fins hardboard die al jaren niet zo vrolijk was, is dat nu wel: “Het was een prima eerste halfjaar, de afzet is sterk verbeterd. Onze leverperiode loopt inmiddels op. In augustus sluiten we vier weken, daarna wordt het hectisch en moeten kopers rekening houden met levertijden van vijf tot zes weken. Ook de voorraad standaardproducten is klein.” Begin dit jaar en per 1 juli (tot eind 2018) is er ‘iets’ aan de prijzen gedaan, al zijn substantiële verhogingen nog niet gerealiseerd. ■

Niet alleen voor *adrenali*

Burnside Cablepark in Emst noemt zich de misschien wel leukste wakeboard- en waterski-baan van Europa. De vele spannende obstakels in het water oefenen een grote aantrekkingskracht uit op liefhebbers van deze sporten. Maar ook de uitstraling van het nieuwe pand pal aan een recreatieplas draagt bij aan de ‘fun-factor’ van Burnside.

Dit voorjaar opende de nieuwe accommodatie zijn deuren, precies op tijd voor het nieuwe seizoen. Burnside Cablepark biedt zich aan als een ideale plek om te (leren) waterskiën of

wakeboarden. Gasten kunnen ook kiezen voor één van de andere stoere watersporten. Ze kunnen zich uitleven op (of in) het water rondom één van de zes obstakels.

Wakeboarden aan de kabel is een snelgroeiende sport; je hebt geen wind of boot nodig en je bent in verhouding tot kitesurfen, windsurfen en snowboarden veel goedkoper uit.

Open zijde aan de waterkant.

nejunkies

Wanneer je ook gaat, de condities zijn altijd goed of beter omdat de kabel en de obstakels een constante factor zijn. Waterskiën leer je vrij snel en als je die rondjes wat spannender wilt maken, kun je gaan leren wakeboarden.

Allerlei activiteiten

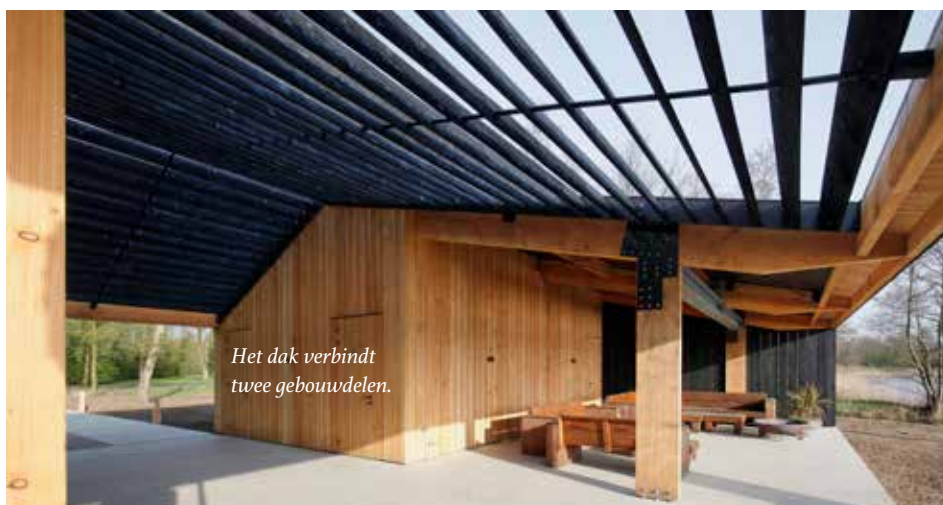
Daarnaast trekt het park in de zomer veel reguliere bezoekers die zich vermaken op of aan de recreatieplas. Burnside organiseert tevens allerlei evenementen, waaronder de Wakeboard BOK en Railbattle. Voorheen was Burnside Cablepark gehuisvest in een bescheiden strandpaviljoen, maar nu staat er ruim 250 m² ter beschikking. In het

Veel te doen op Burnside Cablepark.

Ingetogen zij- en achterkanten.

Het dak verbindt twee gebouwdelen.

'Hap' uit het bouwvolume.

De accommodatie past bij zijn publiek.

pand bevinden zich het kantoor, een ski- en wakeboardwinkel, douches en kleedkamers, een restaurant met keuken, een bar en een lounge ruimte. Aan de waterkant strekt zich een deels overkapt terras uit. Dankzij de nieuwe accommodatie kunnen er nu voor groepen tot 150 personen arrangementen worden samengesteld. Bijvoorbeeld voor bedrijfsuitjes, familiedagen, kinderfeestjes, schoolreisjes en feesten.

Larikshout

De nieuwbouw betreft een ontwerp van

Courage Architecten in Apeldoorn, in het persoon van architect Rob Ibrink, in samenwerking met interieurarchitecte Susanne Bakkenist van bureau Spacemonkey. Kampert Bouw uit Wekerom verzorgde de realisatie van het gebouw.

Aan de achterzijde is het mini-complex qua uitstraling ingetogen gehouden, zonder raamopeningen en met enkel een 'hap' uit het midden van het bouwvolume, die toegang geeft tot de waterkant.

Aan de voorzijde richting de plas hebben de bezoekers echter volop uitzicht dankzij de

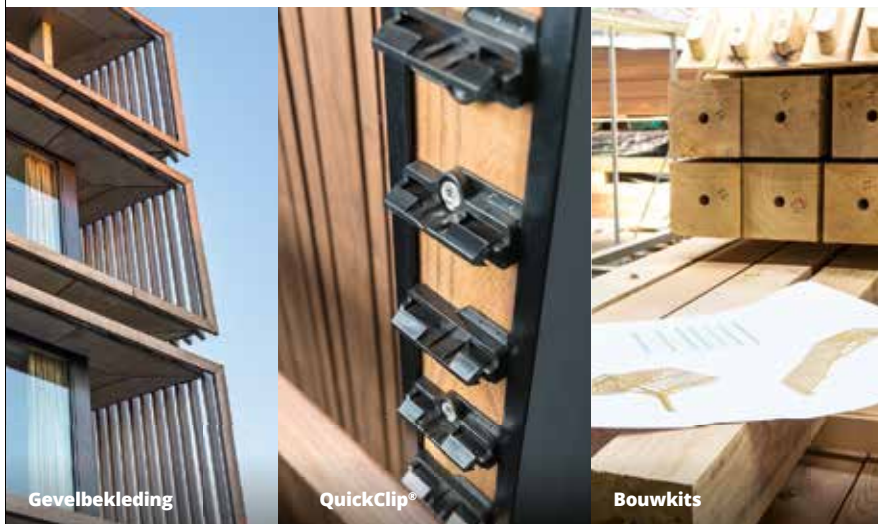
grote puien en deuren van glas en staal. Voor de draagconstructie is gelamineerd hout gebruikt. Er is overal larikshout uit de eigen regionale bossen toegepast. Ook de zwart afgewerkte gevelbekleding is van lariks.

Interieur

Het interieur past naadloos bij zijn publiek: de constructie, de aankleding en het meubilair zijn een mix van modern-industrieel, street style, beach club en retro.

Het resultaat oogt sportief, stoer, gezellig en nodigt uit om te chillen. ■

Smart wood for nice places

Ontdek onze slimme oplossingen & trendy profielen op **carpentier.be**

Gevelbekleding | Terrassen | Poorten | Bijgebouwen | Omheiningen

**HOTwood
essen**

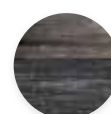
**HOTwood
naaldhout**
CLEARPINE

**HOTwood
naaldhout**
GRENNEN

Eik

Oud hout

Carpentier NV Abeeldreef 15, B-8760 Meulebeke
+32 51 48 89 61

carpentier
SMART WOOD FOR NICE PLACES

Robuuste opslagsystemen voor hout.

De op maat gemaakte oplossingen van **OHRA** voor uw opslag, houden veel langer stand:

- **Draagarmstellingen**
- **Palletstellingen**
- **Systeemvloeren**
- **Hallenbouw**

www.ohra-opslagsystemen.nl

OHRA
OPSLAGSYSTEMEN MET CONCEPT

OHRA Verkoopkantoor Nederland • Tel. 010 - 521 330 1 • Fax 010 - 529 941 2 • overmeer@ohra.de

AMSTERDAMSCH FIJNHOUT

Houtexpert sinds 1898

Van plank tot bundel
voor u in bestek gezocht

T. 020 - 6882100 | www.fijnhout.nl

WWW.HOUTEX.NL

**HOUTHANDEL
HOUTEX BV**

SCHAVERIJ | DROGERIJ | TRANSPORT

UW SPECIALIST VOOR LEVERING VAN HET
JUISTE HOUT!

- KENNIS & ERVARING
- GROTE VOORRAAD
- VELE BEWERKINGSMOGELIJKHEDEN

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 1 | WADDINXVEEN
T 0182 - 615933 | E INFO@HOUTEX.NL

CA. 75
HOUTSOORTEN
RUIM OP
VOORRAAD!

“De ideale partner voor het drogen
van al uw houtsoorten”

www.rvkasteren.nl

RvK HOUTDROGERIJ
ASTEREN B.V.
SCHIJNDEL - TILBURG

Sveza FSC beton multiplex

ORLIMEX

Specialist in Russisch Berkentriplex uit voorraad op aanvoer

Contact: Piet van Lieshout • +31 646 606166 • piet@orlimex.cz
Frans van Wees • +31 615643344 • frans@orlimex.cz

UW HOUTVEZEL EN ZAAGSEL IS
WAARDEVOL VOOR ONS!

DE VEZELPERS

wij staan er voor u

De Vezelpers B.V.
Leeksterweg 63 a
8433 KW HAULERWIJK
Tel. 0516-422022
Fax. 0516-421351
email: info@allspan.nl

Industriële coatings
voor

houten
gevelbekleding

- dekkend
- transparant
- brandvertragend

www.finnpro.nl

Wij hebben interesse voor
HOUTVEZEL, ZAAGSEL en RESTHOUT

- Ook afkomstig van (gemelamineerd) spaanplaat, MDF, enz.
- Verhuur van zaagselcontainers en leegzuigen bunkers

NU LEVERBAAR: (BIO) BRANDSTOFKORRELS (PELLETS)

DE LANGE B.V.

Ursem - Tel. 072 503 92 02
www.delangebv.nl - info@delangebv.nl

DE BESTE LEVERANCIER VOOR EIK, NOTELAAR
EN ANDER HARDHOUT

Superieure
kwaliteit

Uit voorraad
geleverd

EUR. EIKEN

AM. EIKEN

NOTEN

KERSEN

ESSEN

ESDOORN

TULIPWOOD

Martal NV | Antwerpsesteenweg 3 | B-2860 St.-Katelijne-Waver
T: +32 (0)15 20 41 16 | F: +32 (0)15 20 86 68 | E: info@martal.be
Meer informatie over ons aanbod vindt u op www.martal.be

Martal

Online veiling timmerfabriek:

‘Alles in één keer verkocht’

Eigenaar Jeu Marx van timmerfabriek M.J. Marx in Brunssum heeft de activiteiten van zijn succesvolle bedrijf eind 2017 wegens familieomstandigheden gestaakt. Om niet jarenlang bezig te zijn met het verkopen van afzonderlijke stukken, liet hij het complete assortiment aan machines en gereedschappen online verkopen door Troostwijk Veilingen. “Alles is in één keer verkocht. Perfect. En de opbrengst is precies wat ik voor ogen had”, blikt Marx terug.

De door Jeu Marx in 1979 opgerichte timmerfabriek heeft in zijn bijna veertigjarig bestaan vier crises doorstaan, dankzij vakmanschap, betrouwbaarheid en persoonlijk contact. Veel klanten zijn hem tot wel 28 jaar trouw gebleven. “In dit deel van Limburg wordt nauwelijks gebouwd en er is veel concurrentie van kunststof. Wij zaten gelukkig in de hoek van de renovatie en hebben vanuit het oude ambacht altijd maatwerk geleverd. Helaas is ons mooie vak nu zo gemechaniseerd dat er eigenlijk weinig kennis meer hoeft te zijn en alles in serie wordt gemaakt.”

Ontzettend blij

Deze vakman heeft duidelijk met pijn in het hart afscheid genomen van zijn in houten ramen, deuren, kozijnen, trappen en puien gespecialiseerde onderneming. Tegelijk is hij ontzettend blij dat hij Troostwijk Veilingen heeft ingeschakeld voor het veilen van zijn machines en gereedschappen.

“Ik had geen opvolging en wist dat collega's vele jaren moesten leuren met hun spullen, voordat ze die (stuk voor stuk) konden verkopen. Ze hebben er nooit voor gekregen wat ze gedacht hadden. Ik was alles in één keer kwijt voor het bedrag dat ik wilde. Troostwijk Veilingen heeft alles netjes afgewikkeld. Korte lijnen, altijd terugbellen. Dat doen ze perfect. Ik raad iedereen dit veilinghuis aan.”

Eerlijk

Jeu Marx is via mond-tot-mondreclame bij Troostwijk uitgekomen. “Ik had mensen gesproken die ook een veiling door hen hadden laten uitvoeren en bij hen bovendien ook het beste gevoel hadden gekregen.”

Hij waardeert het dat Troostwijk defecten altijd eerlijk op de website vermeldt. “Ik wil alleen verkopen wat goed is; zo niet, dan doe ik het niet. Tenzij er correct is omschreven wat niet in orde is. Anders krijg je alleen maar gezeur achteraf, want al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel.” De interviews op de lokale zenders L1 -televisie en -radio voorafgaand aan de veiling zijn eveneens bij Jeu Marx in de smaak gevallen.

Kopers uit 26 landen

De online veiling van Marx' prima onderhouden machines is volgens veilingmeester Frank Adam afgelopen mei uitstekend verlopen. Behalve houtbewerkingsmachines, pneumatische nietapparaten, boommachines, een zijlader, een spuitcabine, hangtransportbanen en bovenloopkranen zijn ook enkele topstukken van de hand gegaan. Bijvoorbeeld de Colombo Angelo BMH AT50 CNC-pennenbank en de Hemag Windowflex 40/200 CNC-gestuurde in kroosmachine.

Adam: “De veiling is door 511 potentiële kopers gevolgd. Er waren ruim 1.200 biedingen op 178 kavels, waarvan alleen al 72 op het hangbaantransportsysteem. De kopers kwamen uit 26 landen, de meesten uit Polen, Litouwen, Roemenië en het Verenigd Koninkrijk. De jongere apparatuur blijft wat meer in deze omgeving, de oudere gaat wat verder weg. Ondernemers daar weten dat Nederlanders goed zijn in het onderhouden en keuren van machines.”

Kijkdagen

De veilingen gaan via internet, waardoor het industriële veilinghuis veel meer mensen bereikt. Troostwijk organiseert wel bezichtigingsdagen. Jeu Marx: “Mensen moeten kunnen zien dat de machines goed zijn.”

Frank Adam: “Dat is ook onze filosofie. Desondanks leert de praktijk dat steeds minder mensen de kijkdagen bezoeken, doordat onze beschrijvingen op de website – inclusief defecten – heel precies zijn. Als mensen met ons in zee gaan, moeten ze weten dat het goed zit. Dat vertrouwen is er, anders zouden wij niet elke dag zo succesvol veilingen kunnen organiseren in alle sectoren waarin we actief zijn: agrarisch, voedingsmiddelen, metaal, hout en het belangrijke segment bouw.”

Goede opbrengst van kapitaalgoederen

Tot slot zegt Adam: “Ik zie een duidelijke ontwikkeling dat ook in de houtbranche veel ondernemers geen opvolger hebben en er ook niet veel jongeren zijn die hun bedrijf willen of kunnen kopen. Daarom komen veel ondernemers bij ons terecht. Voor een goede opbrengst van hun kapitaalgoederen.”

Contact:

Troostwijk Veilingen
Overschiestraat 59
1062 XD Amsterdam
Tel. 020 666 6500
Website: www.troostwijkauctions.com

Alles van Accoya

Als verlengstuk van de unieke, met Accoyahout beklede traverse over het spoor, is het treinstation van Dieren nu verfraaid met gevels en overige afwerkingen van dit geacetyleerde hout. De metamorfose van het stationsgebied is daarmee zo goed als afgerond.

De traverse op de achtergrond.

Een jaar geleden werd de imposante, bijna zeven meter hoge traverse over het spoor van treinstation Dieren in gebruik genomen. De brug leidt passanten over de bovenleiding en het spoor, en geeft hen toegang tot het station. Bovendien zijn de twee centra van Dieren met elkaar verbonden. Beton vormt de voet van het geheel, staal neemt het op weg naar boven over en vormt de kuip waarin men loopt, en hout zit aan de randen. De passerelle maakt deel uit van een groot-schalige stationspleinrenovatie. Dit project

Ruwe en onbehandelde houten oppervlakken.

Nieuwe parkeervoorziening.

Traverse Dieren betreft een samenwerking tussen ProRail, de gemeente Rheden en de provincie Gelderland. De stalen constructie van de voetgangersbrug werd aan de zijkan- ten bekleed met Accoyahout. Ook de bijbeho- rende trapwanden en brug- en trapeleuningen bestaan uit Accoya.

Ruw en onbehandeld hout

Allart Vogelzang van architectenbureau Onix lichtte destijds toe: "Voor ProRail zijn drie dingen erg belangrijk: veiligheid, degelijkheid en weinig onderhoud. Van alle opties in hout is Accoya dan veruit het beste product. Het is een hard materiaal en ontzettend vormvast. Hierdoor wordt het hout veilig genoeg geacht voor gebruik boven het spoor. Daarnaast verlaagt de toepassing van Accoya de kosten voor periodiek onderhoud. Het hout vergrijsst op een mooie manier waardoor het niet nodig is om verf te gebrui- ken. De 50 jaar garantie die producent Accsys geeft op Accoya en onze eerdere ervaringen met dit houtproduct maken dat wij er vertrouwen in hebben voor gebruik boven het spoor."

In totaal werd 30 m³ ruw en onbehandeld gelaten Accoyahout in verschillende afmetin- gen horizontaal bevestigd op de staalcon- structie van de balustrade. Alleen de onderste rand van het hout onderging een brandvertra- gende behandeling. Speciale maatregelen maakten de houten delen op de brug zo deugdelijk mogelijk en voorkomen schade door wind en vandalisme.

Waar 18 mm dikke houten platen gebruike- lijk zijn voor een bekleding, koos Onix voor Accoya-planken met dikten van 32, 50 en 63 mm. De planken in verschillende dikten zijn om-en-om gemonteerd voor een speels reliëf. Het hout is bevestigd met RVS- schroeven, via onzichtbare schroefdoppen om vernieling tegen te gaan. Distributeur Boogaerdt Hout leverde het Accoya via groothandel XL Wood.

Nog meer hout

Het tweede deel van de stationspleinrenova- tie is nu eveneens klaar. Het project Traverse Dieren is aangevuld met een 600 meter lange tunnelbak en parkeerruimte. Door de posi- tieve ervaring met Accoya in de wandelbrug paste de architect het houtproduct ook daar toe. Zo is de parkeervoorziening met entree- gebouwtje aan de uitgestrekte buitenzijde

Lange rij rasterpalen.

‘GEWENSTE SCHADUWEFFECTEN’

Spel van lamellen en lijnen.

voorzien van dit geacetylerde hout. Ook de lange rij rasterpalen naast het spoor zijn van massief Accoya.

In het hele project zijn houten verticalen van verschillende afmetingen door elkaar gebruikt. De dikte- en breedteverschillen van deze lamellen veroorzaken de gewenste schaduw effecten. Bovendien levert de ruwe uitstraling van het dominerende bouw materiaal Accoya een industriële 'look' op.

Verkeerstunnel

De nieuwe tunnelbak leidt de verkeersstroom op de provinciale weg N348 tegenwoordig onder het stationsplein door. Halverwege de tunnel bevindt zich een viaduct. Accoya-houten lamellen zijn daar gebruikt voor de leuning en voor de bekleding van de onderzijde (dus het plafond van de tunnel). Tot slot zijn op de wanden van de tunnel dikke stroken geluidwerende vezelplaten aangebracht. ■

Welkom op station Dieren.

*Viaduct en trap
bekleed met Accoya.*

HUNDEGGER ROBOT-Solo DE SENSATIE

Mijn Hundegger en ik!
Never change
a winning team!

hundegger.de

ALLESKUNNER IN DE HOUTBOUW HUNDEGGER ROBOT-Solo

Bijna niet te geloven, maar echt waar.
Hundegger zorgt met de **ROBOT-Solo** voor topklasse in de compactrange en is daarmee echt sensationeel. Zoals bijvoorbeeld met een 6 assengestuurd aggregaat en een gereedschapswisselaar tot wel 21 plaatsen. Maak ook gebruik van de enorme mogelijkheden in combinatie met de geringe ruimte en een snelle terugverdiëntijd op uw investering.

- **Bewerking van alle 6 zijden in één doorloop.**
- **Onbegrensde bewerkingen door 6 assengestuurde robot.**
- **Hoogste precisie door gepatenteerd HMC meetsysteem**
- **Zaagbereik tot 650 x 300 mm**

Innovaties voor de houtbouw

Hout- aluminium-
& kunststof-bewerkingsmachines
www.tijhuis.nl

Uw hout bewerken of voorzien van een coating?

Lenferink M.V.A.
bewerken-coaten-beschermen

(038) 466 9885 • www.lenferinkmva.nl
Willem Röntgenstraat 5, Zwolle

HECO
SCHRAUBEN

HECO®-Schrauben
Innovatie.
Veiligheid.
Toekomst.

Kwaliteit en perfectie
van profs voor profs

HECO-Schrauben GmbH & Co. KG, Dr.-Kurt-Steim-Straße 28, D-78713 Schramberg
Telefoon: +49 (0) 74 22 / 9 89-0, E-mail: info@heco-schrauben.de
Agent Benelux: Jac. Lowie & Zoon bv, Korte Brinkweg 37-B, 3761 EC SOEST
Telefoon: +31 (0) 35 / 54 159 58, E-mail: office@lowie.nl

Nieuwe normen *geen p*

Er gelden aangepaste normen voor de duurzaamheid van hout. Ten opzichte van de norm uit 1994 geeft de herziene EN 350 geen of nauwelijks andere uitkomsten, of het nu gaat om een houtsoort of om gemodificeerd hout. Europees eiken vormt echter een uitzondering. Marina van der Zee en René Klaassen van SHR beschrijven het effect van de nieuwe versie op de duurzaamheidsklasse-indeling.

Bij constructies is het noodzakelijk om een goede inschatting van de levensduur te hebben. Bij houten constructies moet hierbij de weerstand tegen biologische aantasting worden meegenomen - en deze weerstand kan per houtsoort sterk verschillen. Het houtvak gebruikt hiervoor de begrippen 'natuurlijke duurzaamheid' voor houtsoorten en 'duurzaamheid' voor behandeld hout.

In het Nederlands kan dit tot verwarring leiden omdat 'duurzaam' zowel verwijst naar weerstand tegen aantasting als naar ecologisch verantwoord. De Engelse taal is veel eenduidiger, met respectievelijk de begrippen *durability* en *sustainability*. In dit artikel hebben we het over duurzaamheid in de zin van 'resistentie tegen aantasting', en dan met name aantasting door hout-afbrekende schimmels, dus *durability*.

Om iets te kunnen zeggen over de verwachte levensduur zijn er duurzaamheidsklassen gedefinieerd: klasse 1 voor hout dat zeer langzaam wordt aangetast (bijvoorbeeld azobé) en klasse 5 voor hout dat snel wordt aangetast, zoals grenen spint of beuken. Hoewel de indeling in vijf klassen simpel is, zorgen de variatie in het hout en de wijze van toepassen er voor dat een levensverwachting op basis

van deze klassen niet één op één te maken is. In dit artikel geven we meer inzicht in de testen en normen die de basis vormen voor de indeling en de effecten die aanpassingen in deze normen hebben.

Kerkhofproeven

De indeling in duurzaamheidsklassen is van oudsher gebaseerd op zogenaamde 'kerkhofproeven'. Er werden palen in de grond gezet en jaarlijks werd gekeken hoeveel er nog recht overeind stonden. Dit waren grote palen. In de destijds geldende Nederlandse norm hadden ze een doorsnede van 5 x 5 cm en een lengte rond 1 meter. Zo'n kerkhofproef kon lang duren want bij hout uit duurzaamheidsklasse 1 stonden de palen na 25 jaar nog overeind; voor duurzaamheidsklasse 5 waren ze na 5 jaar allemaal gebroken. Er zijn weinig Europese houtsoorten die een hoge duurzaamheid hebben en weinig risico lopen op snelle aantasting door micro-organismen. Om de levensduur van minder duurzame houtsoorten te verlengen, kwamen er houtverduurzamingsmiddelen of houtbeschermingsmiddelen op de markt. Bijvoorbeeld op basis van creosoot, metaalzouten en organische bestrijdingsmiddelen. De effectiviteit van deze middelen moet

bekend zijn om iets over de te verwachten levensduur te kunnen zeggen. Zeker in een ontwikkelingstraject is het echter niet praktisch wanneer de effectiviteit pas na lange tijd bekend is omdat je grote palen gedurende vele jaren in de grond moet laten staan.

Veldtesten

Voor de bepaling van de effectiviteit van houtbeschermingsmiddelen zijn veldtesten en laboratoriumtesten ontwikkeld. Een voorbeeld van een veldtest is de EN 252 waarbij, net als bij de kerkhofproef, behandelde staken in de grond worden geplaatst. De staken zijn kleiner dan in de oudere test maar de duur van de test kan nog steeds lang zijn wanneer het te beproeven middel zeer effectief is. Toch is het voor houttoepassingen in de grond (palen, oeverbeschoeiingen) met de combinatie van aantastende micro-organismen de test die het dichtst bij de praktijk ligt.

Schimmeltest

Laboratoriumtesten geven veel sneller resultaten. De meest toegepaste soort is de EN 113 waarbij steriele proefstukken gedurende 16 weken worden blootgesteld aan houtaantastende schimmels, waarna het massaverlies wordt bepaald. Proefstukken met verschil-

robleem

Grondbaktest.

Veldtest.

lende retenties (concentraties aan ingebracht houtverduurzamingsmiddel) worden vergeleken met referenten (onbehandeld grenen spinthout of beuken).

De retentie waarbij het massaverlies minder is dan 3%, is de gifgrenswaarde. Bij het verduurzamingsproces wordt ten minste zoveel verduurzamingsmiddel ingebracht dat deze boven de gifgrenswaarde ligt.

Grondbaktest

Omdat hout in grondtoepassingen door een combinatie van micro-organismen wordt aangetast, is er naast de EN 113 ook een snelle grondtest ontwikkeld. Bij deze 'grondbaktest' (ENV 807) worden in het laboratorium kleine proefstukken (5x10x100 mm) in niet-steriele grond geplaatst. Ook hier wordt de massaafname berekend, wat pas gebeurt nadat de referenten een behoorlijk massaverlies vertonen en dit is meestal na 16 tot 32 weken.

Natuurlijke duurzaamheid van hout

Onbehandeld, niet-verduurzaamd, vaak tropisch hout wordt in Nederland op tal van plaatsen toegepast. Bovengronds zoals in kozijnen, deuren en constructies, maar ook in de grond of in water zoals palen, beschoeiingen, damwanden en meerpalen. Hoe lang

hout in deze gevallen meegaat is voor een groot deel gebaseerd op ervaring. Voor oeverbeschoeiingen is azobé een geschikte houtsoort, voor meerpalen is dat basralocus, voor kozijnen meranti en voor deuren merbau. Met het schaarser worden van de bekende houtsoorten en het toenemende aanbod van 'nieuwe' duurzaam (of ecologisch verantwoord) geproduceerde houtsoorten is het belangrijk om te weten wat de resistentie van deze nieuwkomers is tegen schimmelaantasting. Want dan krijg je een beeld van de potentiële toepassing van de houtsoort. Bijna 25 jaar geleden, in 1994, kwam er een norm (EN 350-1) met aanwijzingen om voor de gevoeligheid voor schimmelaantasting een duurzaamheidsklasse aan een houtsoort te geven, op basis van de schimmeltest EN 113 en de veldtest EN 252.

Vernieuwde normen

In 2016 is deze overkoepelende norm voor duurzaamheid, de EN 350-1, herzien en zijn de twee delen samengevoegd tot EN 350. Met betrekking tot de duurzaamheid als resistentie tegen schimmelaantasting, zijn toen drie zaken aangepast. De testmethode voor de schimmeltest EN 113 werd vervangen door CEN/TS 15083-1, de grondbaktest CEN/TS

15083-2 is toegevoegd (de ENV 807 werd in de EN 350-1 uit 1994 niet genoemd) en ten derde onderging de bepaling van de duurzaamheidsklasse een aanpassing. Het principe van de schimmeltest veranderde niet met de aanpassing van EN 113 naar CEN/TS 15083-1. Er worden nog steeds steriele blokjes 16 weken aan schimmels blootgesteld en het massaverlies wordt bepaald. Het minimaal te gebruiken aantal schimmels is hierbij beperkt tot twee.

De berekening van de duurzaamheidsklasse is wel veranderd. In plaats van het berekenen van een x-waarde (verhouding in massaverlies tussen testmateriaal en referent) leidt nu het massaverlies zelf tot de duurzaamheidsklasse. Wanneer je de oude en nieuwe methode vergelijkt, blijken de grenzen van de verschillende duurzaamheidsklassen beperkt te zijn aangepast. De nieuwe methode is niet strenger of minder streng dan de oude.

Aangepaste grondbaktest

Omdat de ENV 807 niet werd genoemd in de EN 350-1 (1994), was een indeling in duurzaamheidsklasse op basis van de grondbaktest niet aan de orde. Toch werd in de praktijk wel vaak een x-waarde berekend en op grond hiervan een voorlopige duurzaamheidsklas-

se-indeling gemaakt. Hierbij werden de grenswaarden voor de duurzaamheidsklassen gebruikt zoals die in de EN 350-1 voor de schimmeltest werden aangegeven.

In de herziene versie van de EN 350 is het wel mogelijk om op basis van een grondbaktest (CEN/TS 15083-2) een duurzaamheidsklasse te bepalen. Maar de grenzen om vanuit de x-waarde tot een duurzaamheidsklasse-indeling te komen zijn strenger. Praktijkervaring wees namelijk uit dat het relatieve massaverlies bij de grondbaktest minder was dan bij de schimmeltest, waardoor hout een duurzamere indeling kreeg via de grondbaktest.

Het grootste verschil tussen de twee grondbaktesten ENV 807 en de CEN/TS 15083-2 is echter dat voor naaldhout de duurzaamheid wordt bepaald op basis van de afname van de elasticiteit in buiging (MOE). Dit betekent dat alle proefstukken vóór en na de test worden gebogen om de elasticiteitsmodulus te calculeren. De afname in elasticiteit van het testmateriaal wordt dan weer vergeleken met de afname van het referentiemateriaal (grenen spinthout) en omgerekend naar een x-waarde. Voor loofhout wordt de duurzaamheid wel becijferd op basis van de verhouding in massaverlies van het testmateriaal en het referentiemateriaal (beuken).

De aanpassing was nodig omdat bleek dat bij naaldhout microbiologische aantasting eerder tot uiting kwam in een sterkteafname dan in massaverlies.

Gemodificeerd hout

In tegenstelling tot de oude versie is de herziene EN 350 (2016) ook van toepassing op gemodificeerd hout. Omdat houtmodificatie in 1994 nog in de kinderschoenen stond, was het bepalen van duurzaamheidsklassen voor dit type materiaal nog niet aan de orde. Dit is met de herziening rechtgetrokken en het bepalen van duurzaamheidsklassen voor gemodificeerd hout is nu gestandaardiseerd.

Effecten op duurzaamheidsklasse

Ten opzichte van de norm uit 1994 zal de herziene EN 350 geen of nauwelijks andere uitkomsten geven over de duurzaamheid van hout, of het nu gaat om een houtsoort of om gemodificeerd hout. Europees eiken vormt hierop echter een uitzondering. Er is bij eiken namelijk een groot verschil tussen de resultaten van de schimmeltest, waar eiken goed presteert, en de resultaten van de veldtest, waar eiken minder goed presteert. Het is dus belangrijk om de toepassing in het achterhoofd te houden - grondcontact of bovengrondse toepassing - bij het kiezen van een testmethode.

Bij het bepalen van de duurzaamheid van hout kan ook de variatie in houtkwaliteit van

Schimmeltest.

een houtsoort een cruciale rol spelen. Daarom is het in zowel de oude als in de nieuwe situatie belangrijk om deze variatie goed in de te onderzoeken steekproef te vangen.

Andere houtaantasters

In dit artikel beperken we ons tot de weerstand tegen microbiologische aantasting van hout. In de EN 350 staat echter ook hoe de duurzaamheid van een houtsoort wordt bepaald voor andere houtaantastende organismen, zoals insecten, termieten en marine boorders. De duurzaamheidsclassificering voor deze organismen is niet gekoppeld aan de klassen 1 tot en met 5.

Het nieuwe Houtvademecum (2018) bevat een overzicht van de duurzaamheid van zo'n 250 houtsoorten, met daarbij zoveel mogelijk een nuancering naar aantasters en testmethoden.

Levensduur

Kunnen we, nu we de duurzaamheidsklasse van een houtsoort kunnen bepalen, iets zeggen over de levensduur van de constructie of toepassing? En in welke duurzaamheidsklasse moet het hout vallen dat we willen toepassen? De oorspronkelijke indeling in duurzaamheidsklasse was gebaseerd op de levensduur in grondcontact. Maar er zijn veel meer toepassingen voor hout dan enkel palen of oeverbeschoeiingen. Houtsoorten in duurzaamheidsklasse 5 kunnen zonder probleem binnen, in gebruiksklasse 1, worden toegepast en daar ruim 25 jaar en zelfs langer dan 100 jaar hun functie vervullen. Aan de andere kant kan een duurzame houtsoort in korte tijd worden aangetast wanneer de detaillering van de constructie niet goed is.

De duurzaamheid van een houtsoort of houtproduct en de verwachte levensduur zijn dus niet één op één te vergelijken. De keuze voor een bepaalde houtsoort moet dus niet alleen afhangen van de duurzaamheidsklasse, maar ook van de gebruiksklasse, (interieur, exterieur), detaillering en de risico's die de toepassing met zich meebrengt. ■

Auteurs: Marina van der Zee en René Klaassen, SHR, www.shr.nl

Literatuur

Houtvademecum; 2018; R. Klaassen e.d.; 11e druk; Uitgeverij: Vakbladen.com; ISBN-nummer: 978-90-828172-9-4

CEN/TS 15083-1:2005 en - Duurzaamheid van hout en op hout gebaseerde producten - Bepaling van de natuurlijke duurzaamheid van massief hout tegen houtaantastende schimmels - Deel 1: Basidiomyceten

CEN/TS 15083-2:2005 en - Duurzaamheid van hout en op hout gebaseerde producten - Bepaling van de natuurlijke duurzaamheid van massief hout tegen houtaantastende schimmels - Deel 2: Zachtrotschimmel

NEN-EN113:1996/A1:2004 en - Houtverduurzamingsmiddelen - Beproevingmethode voor de bepaling van de preventieve werking tegen houtaantastende basidiomyceten - Bepaling van de gifgrenswaarden

NEN-EN 252:2014 en - Veldonderzoeksmethode voor de bepaling van de relatieve beschermende werking van een houtverduurzamingsmiddel bij contact met de grond

NEN EN 350-1: 1994; duurzaamheid van hout en op hout gebaseerde producten. Natuurlijke duurzaamheid van massief hout. Deel 1: richtlijn voor de principes van het beproeven en het classificeren van de natuurlijke duurzaamheid van hout

NEN EN 350: 2016; duurzaamheid van hout en houtachtige producten -beproeving en classificatie van de weerstand tegen biologische agentia, de doorlaatbaarheid van water en de prestaties van hout en houtachtige materialen

NVN-ENV 807:2001 en - Houtverduurzamingsmiddelen - Bepaling van de werking tegen zachtrotschimmel en andere grondbewonende micro-organismen.

Intern transport voor 95% elektrisch

Houtindustrie Schijndel (HIS) heeft het interne transportmaterieel uitgebreid met twee nieuwe 5 tons elektrische BP-zijladers met wisselbatterijen. De onderneming schafte in 2016 al één 4,5 tons en vier 3,5 tons elektrische heftrucks aan. Dit maakt dat 95% van het intern transport nu elektrisch is.

De wisselbatterijen van de nieuwe elektrische zijladers zorgen ervoor dat ze de hele dag inzetbaar zijn. De transportmachines werden geleverd door Heftruck Service Gemert. De investering past in de duurzaamheidsvisie van Houtindustrie Schijndel.

Sinds 1997 is HIS energieonafhankelijk met de oprichting van de Bio-Energiecentrale Schijndel, waarmee op jaarbasis circa 8 miljoen kWh wordt opgewekt (ter vergelijking: voldoende voor zo'n 3.000 huishoudens). Hierdoor is het gebruik van fossiele brandstoffen nihil.

Het bedrijf liet in 2016 welgeteld 3.114 zonnepanelen op de daken van de loodsen plaatsen. Daarmee wordt op jaarbasis 750.000 kWh opgewekt. Deze groene energie wordt direct gebruikt voor de productieprocessen, het drogen van hout en de verwarming van gebouwen.

Zonnepanelen zijn voor HIS een interessante bron van energie-opwekking, omdat de stroom direct inzetbaar is voor de productieprocessen en vrijwel niet hoeft te worden opgeslagen. Er worden daarom binnenkort nog eens circa 2.000 zonnepanelen bevestigd op acht loodsen waarvan de daken op het zuiden ge-

richt zijn. Eerst wordt het asbest op deze daken verwijderd, waarna ze worden voorzien van nieuwe platen en zonnepanelen. HIS realiseert dit mede door de gunstige SDE-subsidie van de overheid.

Website: www.hisbv.eu

Poedercoaten van meubels

DSM gaat samenwerken met Vepa, marktleider in het ontwerp van projectmeubilair. Beide gaan de waarde van poedercoatingstechniek, als operationeel handig en duurzaam alternatief voor vloeibare coatings op oplosmiddelenbasis voor warmtegevoelige houten substraten, verder aantonen.

In eerste instantie zal Vepa één meubelproductlijn fabriceren met de bedrijfseigen poedercoatingstechnologie van DSM,

die in augustus op de markt komt. Een tweede productlijn volgt eind 2018. Vepa wil de poedercoating-

technologie naar een hoger plan tillen om concurrentievoordeel te behalen. Deze technologie verbetert namelijk aantoonbaar de operationele efficiency van het toepassen van coatings, de totale milieu-impact van het productieproces en de esthetische kwaliteiten van het eindproduct. Zo verlaagt Vepa de operationele kosten, verhoogt zij de waarde van het eindproduct en kan het bedrijf zich onderscheiden. Het besluit van Vepa werd mede ingegeven door de succesvolle ervaring van Kempa, een Belgische producent van gepoedercoate meubelpanelen. Poedercoaten biedt meer ontwerp-vrijheid, omdat het zelfs op ongewone vormen, randen, holtes en contouren kan worden aangebracht en zo fantasierijke nieuwe ontwerpen voor substraten en semi-geassembleerde producten mogelijk maakt, die met een

vloeibare coating niet gemakkelijk af te werken zijn. Op basis van de specifiek voor gebruik op MDF en andere houtproducten ontwikkelde Uralac Ultra-poedercoatingstechnologie van DSM heeft IGP, specialist in poedercoatingtoepassingen, een eindproductoplossing ontwikkeld die aansluit op de producteisen van Vepa. Zodra de meubelpanelen gecoat zijn met de eindproductoplossing van IGP, worden ze door Vepa geassembleerd en gedistribueerd. De meubelpanelen harden zich bij zeer lage temperaturen en in een korte tijd uit, wat de doorlooptijd aanzienlijk verkort en de koolstofvoetafdruk van het gehele productieproces verlaagt. Bovendien zijn de poedercoatings veel minder schadelijk voor de toepassers en eindklanten dan vloeibare lak.

Website: www.dsm.com

Houtconcept voor utiliteitsbouw

Woody Building Concepts in Nieuwkuijk is een nieuw turn-key bouwconcept binnen het Cluster Bedrijfshuisvesting van Janssen de Jong Groep. Als eerste in Nederland is Woody Building Concepts volledig gespecialiseerd in conceptmatige houtbouw voor bedrijfsmatig vastgoed.

Algemeen directeur Ivo van der Mark: “Het Cluster Bedrijfshuisvesting ontzorgt opdrachtgevers van bedrijfsmatig vastgoed in binnen- en buitenland met specifieke product-marktcombinaties. Hercuton en Remco Ruimtebouw werken al met geavanceerde prefab bouwmethoden in beton en staal. Onze keuze voor een nieuw turn-key houtbouwconcept is een logische vervolgstap.”

“Beperkte beschikbaarheid en lange levertijden van materialen maken dat we steeds meer kijken naar andere bouwmethoden. Hout is een natuurlijk product met een warme en sfeervolle uitstraling. Het is uitermate duurzaam en sluit goed aan op de ge-

dachte omtrent circulair bouwen”, aldus Van der Mark.

Woody Building Concepts ontwerpt en bouwt houten bedrijfspanden en kantoren conceptmatig. Van der Mark: “Er worden in Nederland veel houten woningen en chalets gebouwd, maar in de utiliteitsbouw is dit nog in opkomst. Bijzonder, want ons houtbouwconcept biedt ondernemers veel voordelen. Door met vaste, geprefabriceerde houten elementen te werken, kunnen wij een enorme diversiteit aan karakteristieke gebouwen realiseren.”

Het eerste referentieproject is een prefab houten kantoorpand in Dordrecht.

Website: www.woodybuildingconcepts.nl

Innovatieprijs

Oertli heeft een XIA Innovation Award gewonnen tijdens de houtvakbeurs Xylexpo in Milaan. Zijn nieuwe CAT-meszitting kreeg de derde prijs in de categorie houtbewerkingsgereedschappen.

De CAT-messenstoel is een toolontwikkeling die binnen de houten ramen- en kozijnen-industrie de productie versnelt en tijdswinst oplevert.

Veiligheid en een comfortabele bediening zijn twee andere aspecten. De CAT bereikt snij-snelheden tot 120 meter per seconde en kenmerkt zich door gemakkelijke en tijdbesparende meswissels.

Oertli spreekt van aanzienlijk lagere productiekosten, omdat

de CAT een hogere oppervlaktekwaliteit levert, wat tijdrend nabewerken overbodig maakt. Het snel en eenvoudig wisselen van het mes verkort de werktijden en draagt bij aan een grotere flexibiliteit. Het gebruik van de optionele spaanbreker, afhankelijk van de bewerking in de lengterichting en dwarsrichting, optimaliseert bovendien de houtbewerking.

Website: www.oertli.ch/nl

Brink XL

logistiek
websales
lengtegoederen

www.brinkxl.nl

gewoon, beter met Brink

Designplaten

SIBU Design presenteert een nieuwe serie designoppervlakken voor interieurbouwers, standbouwers en winkelinrichters. Er is bij elkaar keuze uit meer dan 280 decors in negen productlijnen.

SIBU Design produceert kunststof designplaten voor het interieur. De Oostenrijkse fabrikant wordt in Nederland vertegenwoordigd door Ostermann.

Eén van de productlijnen is Wood-Line, die trendy houtkleuren met een levendige houtstructuur omvat. Nieuw is een decor met een verbrand uiterlijk (foto), genaamd Carbonized Wood. Dit oppervlak is leverbaar in vier verschillende bevestigingsmethoden aan de achterzijde: Antigrav (zonder dilatatie-

voeg), magnetisch, niet-zelfklevend en zelfklevend. Nieuw in het assortiment van SIBU zijn verder oppervlakken van acrylgas met opvallende decors, dieptewerkingen en talrijke metallic-kleuren. Een andere productlijn toont metallics waarbij verouderingseffecten, zoals roestvorming, lichte slijtageverschijnselen of slijp- en gebruikssporen in het decor zijn nagebootst en aangebracht. Bovendien bevat het aanbod nieuwe felle trendkleuren in leder-optiek. Website: www.ostermann.eu

Weerstand bij brand

Vetrotech Saint-Gobain introduceert Vetroflam 2S. De firma noemt dit de sterkste, dunste, lichtste en meest transparante tweezijdige EW 30 brandwerende veiligheidsbeglazing in zijn klasse. De beglazing is gecertificeerd als onderdeel van een merantihouten kozijnsysteem.

De combinatie met het merantihouten frame levert het systeem een esthetische uitstraling op. De glastoepassing is ook succesvol getest in stalen Jansen- en Forster-profielen. Vetroflam 2S zorgt aantoonbaar voor 30 minuten weerstand tegen brand-doorslag en brand-overslag (WBDBO).

De tweezijdig brandwerende Vetroflam 2S-glasoplossing bestaat uit speciaal gehard, monolithisch brandwerend glas, gemonteerd

in een houten of stalen kozijnsysteem. Met afmetingen tot 1.200 x 2.200 mm, een dikte van 6 mm aan beide kanten, en een hitte-reflecterende coating beschermt het mensen en hun eigendommen aan weerszijden van het glas bij brand, waarbij het bovendien transparant blijft.

Dankzij de combinatie met meranti frames, of andere vergelijkbare houten frames met minimaal dezelfde houtmassa, biedt de beglazing een nieuw alternatief voor trappenhuisen en scheidingswanden in nieuwe of gerenoveerde gebouwen. De veiligheidskarakteristieken van dit glas sluiten aan bij de toepassing in appartementen, kantoren, zorginstellingen of scholen.

Vetroflam 2S is geclassificeerd als 1 (C) 1 veiligheidsglas en tien keer sterker dan normaal floatglas. Er is minder kans op breuk bij transport, montage en bij duurzaam gebruik. Ook is de glasoplossing bestand tegen krassen en vingerafdrukken. Doordat Vetroflam 2S in alles tweezijdig is (letselwerend, brandwerend, leesbaar brandwerend stempel) en tevens dun en licht is, kan het eenvoudig en snel worden geïnstalleerd. Dat kan op de bouw of al in de timmerfabriek, omdat het niet meer uitmaakt aan welke kant het prefab-element later met de brandhaard wordt belast.

Website: www.vetrotech.nl

AGENDA

Heeft u aankondigingen of mededelingen voor deze rubriek, dan kunt u die zenden naar: houtwereld@vakbladen.com

12 EN 13 SEPTEMBER 2018

'Architect@Work', bouwnoviteitenevent voor architecten en designers, in Ahoy Rotterdam.
Website: www.architectatwork.nl

12 T/M 15 SEPTEMBER 2018

'Agrotechniek Holland', vakevenement voor o.a. land- en bosbouw in Biddinghuizen.
Website: www.agrotechniekholland.nl

17 EN 18 SEPTEMBER 2018

'9e Europese ECWM-conferentie over houtmodificatie' door SHR in Burgers' Zoo te Arnhem.
Website: <https://ecwm9.shr.nl>

9 T/M 11 OKTOBER 2018

'Vakbeurs Energie' in Brabanthallen Den Bosch.
Website: www.vakbeursenergie.nl

10 OKTOBER 2018

'Bouwgroothandel Bijeen', netwerkcongres van de Hibin in Prodentfabriek Amersfoort.
Website: www.hibin.nl

10 OKTOBER 2018

Bezoek Seniorenclub Hout aan Topjoynt (Alkmaar) en PontMeyer Oudkarspel (voorheen Houthandel Eecen).
E-mail: goedknecht@kpnplanet.nl

10 T/M 12 OKTOBER 2018

'International Softwood Conference' (ISC) in Riga, Letland.
Website: www.ettf.info/ISC2018

10 T/M 12 OKTOBER 2018

'European Wood-Based Panel Symposium' door branchevereniging EPF in Hamburg (D).
Website: www.european-wood-based-panel-symposium.org

21 OKTOBER 2018

'Open Dag Hout' in Hanzehal te Zutphen.
Website: www.opendaghout.nl

21 T/M 25 OKTOBER 2018

'Prowood', technologische houtvakbeurs in Flanders Expo te Gent (B).
Website: www.prowood-fair.be

8 NOVEMBER 2018

'Houtwereld Praktijkdag 2018' bij gastbedrijf De Groot Bewerkingsmachines in Rosmalen.
Website: www.houtwereldpraktijkdag.nl

13 T/M 15 NOVEMBER 2018

'Surface Campus', vakevenement voor oppervlaktetechnologie in Brabanthallen Den Bosch.
Website: www.surfacecampus.nl

Zie 'Agenda' op www.houtwereld.nl voor meer vakbeurzen, bijeenkomsten en events

CONGRES OVER MARKTAANDEEL VAN HOUT

In Parijs vindt op donderdag 25 oktober een Europees netwerkevent plaats over hoe je met gebruikmaking van bepaalde informatie en cijfers, het marktaandeel van duurzaam geproduceerd hout kunt vergroten.

Het is het vijfde jaarcongres van de European Sustainable Tropical Timber Coalition (STTC). Samenwerkingspartners zijn het Initiatief Duurzame Handel (IDH), de technische vereniging voor tropisch hout (ATIBT) en Probos.

Insteek van de bijeenkomst is dat betrouwbare informatie toegang geeft tot nieuwe markten. Het helpt om de juiste marktgebieden en -segmenten in kaart te brengen, de marktstrategie te bepalen, het marktaandeel te laten toenemen en om marktbreed meer openheid en een groter vertrouwen in tropisch hout te creëren. Dit alles is ook het doel van de STTC.

Het bedrijfsleven en brancheorganisaties komen in Parijs samen met beleids-makers en NGO's. Door gegevens te verzamelen, te bundelen en met elkaar te delen moet er een win-win-situatie ontstaan

Website: www.europeansttc.com

NIEUWE STUDIEREIS NAAR ZWEDEN

Van 17 tot en met 21 september neemt Ingenieursbureau Evan Buytendijk (IEB) professionals mee naar Zweden. Vakmensen die te maken hebben met vurenhout frissen tijdens deze trip hun kennis over kwaliteitssortering op. Al vier keer eerder vertrok IEB met een groep cursisten per vliegtuig

naar Zweden. Doel: visueel hout leren sorteren volgens de Scandinavische sorteerregels, ook wel bekend als Het Grijze Boekje versie 2016.

De cursuslocatie is bij Ingarp's Trävaror, een middelgrote houtzagerij gelegen vlakbij Eksjö. Ingarp's is sterk in het machinaal op sterkte sorteren, vingerlassen en verduurzamen van hout. De leerstof wordt gegeven door Evan Buytendijk. Hij neemt zijn reisgenoten mee naar houtzagerijen en bospercelen, waar ze uitleg krijgen over duurzaam bosbeheer. Op de laatste dag neemt Chister Uddh het examen af. Deze Zweedse deskundige leidde jarenlang Zweedse sorteerders op. Naast hun training genieten de deelnemers van het landschap en de cultuur van Zweden. Ze verblijven in een hotel met een typisch Zweedse bouwstijl.

Website: www.evanbuytendijk.nl

Adverteerdersindex

Adverteerder	Pag.	Martal	
Amsterdamsche Fijnhouthandel	46	Ohra Regalanlagen	45
Carpentier Hardwood Solutions	45	Orlimex Benelux	46
Fetim	63	PEP Nederland	40
Finnpaints	46	RET Bouwproducten	21
Heco Schrauben	51	SGT/HOUT100%	17
Houtex	46	Simpson Strongtie	26
Houtwereld Praktijkdag	13	Tijhuis Houtbewerkingsmachines	51
International Plywood	2	Trendhout	40
Kasteren, Van	46	Trima	31
Lange, De	46	Troostwijk Veilingen	47
Leegwater Houtbereiding	64	Van den Berg Hardhout	25
Lenferink MVA	51	Vezelpers, De	46

Community based gecertificeerd hout

Tegenwoordig leeft bij velen het besef dat het belangrijk is om duurzaam geproduceerd hout te kopen. Daarnaast groeit ook het besef van het belang van eerlijke productie en lokale verwerking van dit hout, waarbij lokale gemeenschappen ook profiteren van de wereldwijd stijgende vraag naar hout. Certificering van duurzaam bosbeheer en de handelsketen garandeert dat producten afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen. Maar wat als je graag Fairtrade houten producten wilt kopen? Probos heeft verkend welke initiatieven er op dit vlak zijn en wat de relevantie is voor de Europese houtmarkt.

Community based gecertificeerd hout

Ruim tien jaar geleden heeft Probos in het kader van het 'Kennisnetwerk verantwoord ondernemen met hout' bijeenkomsten georganiseerd over verschillende thema's die relevant zijn voor het verduurzamen van houtstromen naar de Europese markt. Het symposium 'De sociale aspecten van de handel in hout' (2007, i.s.m. ICCO) en de workshop 'Kleine houtproducenten en de internationale houthandel; een win – win situatie?' (2008, i.s.m. ICCO en ncd) richtten zich op sociale aspecten. Probos was benieuwd wat de stand van zaken 10 jaar later is en verkende de situatie. Voor deze verkenning is gezocht naar keurmerken die zowel voldoen aan de Nederlandse inkoopcriteria voor duurzaam geproduceerd hout (TPAS) en toegelaten zijn tot het duurzaam inkoopbeleid van de Nederlandse overheid (FSC en PEFC), als voldoen aan de definitie voor eerlijke handel (Fairtrade) zoals beschreven door FINE. FINE is een informele vereniging van de vier grootste internationale netwerken voor Fairtrade. Belangrijke aspecten van Fairtrade zijn gelijkheid in internationale handel, betere handelsvoorwaarden en het beschermen van de rechten van gemarginaliseerde producenten en werknemers.

Dit alles tegen de achtergrond dat volgens de Wereldbank het inkomen van ruim 1,6 miljard mensen op aarde op enigerlei wijze afhankelijk is van bos. Deze mensen ondervinden grote nadelen van de voortgaande ontbossing en degradatie, delen vaak onvoldoende mee in de baten hiervan en beslissen niet automatisch mee over het bosgebruik. Tegelijkertijd bieden duurzaam bosbeheer, houthandel en -verwerking kansen om mensen lokaal een zelfstandig bestaan te bieden. Volgens

de FAO is circa 25% van de bossen in ontwikkelingslanden in eigendom van of worden beheerd door lokale gemeenschappen. Zij vertegenwoordigen daarmee een enorm bosoppervlak dat, met de wereldwijd toenemende vraag naar hout, in toenemende mate als belangrijke bron in beeld komt. De meeste gemeenschappen werken op kleine of medium grote schaal en dat brengt verschillende problemen met zich mee: te weinig economische en politieke macht, gebrek aan marktinformatie, onderpand, kapitaal, technologie, culturele verschillen waardoor (internationale) koper en kleine producent elkaar vaak niet begrijpen, etc. Er zijn echter ook voorbeelden die aantonen dat gemeenschappen wel degelijk sociaal en binnen de kaders van duurzaam bosbeheer kunnen produceren. Met alle voordelen van dien, zoals:

- voorzien in hun levensbehoeften;
- lokaal vermogen opbouwen;
- lokale creativiteit en ondernemerschap krijgt kansen;
- duurzaamheidsaspecten worden op lokaal niveau versterkt;
- culturele identiteit wordt behouden.

M.a.w.: Er zijn genoeg redenen om duurzaam geproduceerd hout afkomstig van kleine producenten te ondersteunen. Niet voor niets riepen NGO's als ICCO de bekende keurmerken voor duurzaam bosbeheer ruim 10 jaar geleden op om werk te maken van een apart label dat duidelijk maakt dat producten afkomstig zijn van lokale gemeenschappen en (bij voorkeur) voldoen aan Fairtrade criteria.

Er zijn overigens verschillende onderzoeken uitgevoerd om de wensen vanuit de markt, de haalbaarheid en de voorwaarden voor de ontwikkeling van dubbelcertificering van zowel duurzaam bosbeheer als

Fairtrade in beeld te krijgen¹. Daar gaat dit Bosbericht verder niet uitgebreid op in.

FSC en PEFC

De bekende keurmerken voor duurzaam bosbeheer, FSC en PEFC, kennen geen label dat duidelijk maakt dat het hout zowel afkomstig is uit een duurzaam beheerd bos als voldoet aan de Fairtrade principes. FSC is in 2009 samen met Fairtrade International wel een pilot gestart met dubbelcertificering. Doel van deze pilot was om voor lokale gemeenschappen de inkomsten uit bos te verhogen door de markttoegang van producten van kleine boscijgenaren te verbeteren en consumenten bewust te maken van de mogelijkheid van het ondersteunen van deze gemeenschappen door het kopen van hun producten. Fairtrade International heeft een houtstandaard ontwikkeld om de FSC-principes en -criteria aan te vullen met Fairtrade voorwaarden. Deze standaard is getest in Honduras, Bolivia en Chili. De volgens deze standaard geproduceerde meubels en vloeren zijn in 2012 op de markt gebracht door een Duits en Zweeds bedrijf. Beide producten waren gecertificeerd als '100% from small or community based forest enterprises that are both FSC and Fairtrade certified'. Door aanpassing van het beleid van Fairtrade International hebben de pilots geen

1 O.a. Leonardi, A. 2009. *Linking forest management and fair trade certification. Standards Comparison & Market Analysis for Dual Certified Forest Products*. University of Padua, Faculty of Agriculture.
Macqueen, D., A. Dufey, B. Patel. 2006. *Exploring fair trade timber – a review of issues in current practice, institutional structures and ways forward*. Edinburgh, International Institute for Environment and Development.
Macqueen, D. (Ed.). 2008. *Distinguishing community forest products in the market – industrial demand for a mechanism that brings together forest certification and fair trade*. Edinburgh, International Institute for Environment and Development.

Bron: FSC® International

vervolg gekregen. Het streven is om in 2020 het project te hervatten. Daarnaast is FSC in 2016 het project 'New Approaches to smallholders' gestart. Hierin wordt een speciale FSC-standaard voor en met smallholders ontwikkeld, die meer recht doet aan de realiteit van een kleine producent, waarna (vanaf 2018) werk wordt gemaakt van vermarkting van de producten die onder deze standaard gecertificeerd zijn. Op dit moment wordt 7,6 miljoen ha FSC-gecertificeerd bos beheerd door smallholders en het doel is aan het eind van dit project (2020) dit vergroot te hebben naar 10 miljoen ha.

FSC SCLO

Sinds een aantal jaar biedt FSC voor kleine en gemeenschapsproducenten al wel het zogenaamde 'Small and Community Label Option' (SCLO). Dit label mag 'on product' gebruikt worden op producten uitsluitend uit de FSC-gecertificeerde bossen van kleine en lokale gemeenschappen. Het label mag vergezeld gaan van teksten als 'From well managed forests of small or

community producers'. Kleine en gemeenschapsproducenten zijn families, coöperaties, kleine eigenaren van bossen en inheemse en traditionele groepen. Het SCLO label is voor alle FSC-gecertificeerde bedrijven die als 'Smallholder'

aangeduid worden vrij te gebruiken. In 2014 is de Retail campagne 'Made with heart' rondom dit label gelanceerd om meer bekendheid te genereren (www.madewithheart.fsc.org). Op www.sclo.fsc.org is o.a. het portfolio te bekijken van de producenten die werken met het SCLO label. Producenten uit Guatemala, Colombia, Peru, Brazilië, Honduras, Mexico, Canada, Portugal, India en Nepal leveren uit hun in totaal ca. 500.000 ha gecertificeerde bossen een brede range aan producten: van gezaagd hout, meubels, bamboe tot kruiden essentiële oliën en mate (thee-achtige drank uit Zuid Amerika).

PEFC

PEFC kent regionale labels die informatie geven over de herkomst van houtproducten uit duurzaam beheerde bossen uit een specifiek geografisch afgebakend gebied. Het doel van deze regionale labels is om consumenten de mogelijkheid te bieden om expliciet regionale producten uit duurzaam bosbeheer te vragen en

daarmee te promoten. De labels zeggen niet iets over het type boscigenaar (bijvoorbeeld of het bos al dan niet gemeenschapsbos is). Het label wordt tot op heden alleen in Duitsland voor een aantal regio's gebruikt, bijvoorbeeld 'Heimisches Holz aus Bayern'.

Relevantie voor de houtsector

Community based certificering van bossen waar hout geproduceerd wordt, is nog beperkt in omvang. Daarmee is ook het volume hout afkomstig uit deze gecertificeerde bossen nog gering. Wel is het areaal bos dat door lokale gemeenschappen beheerd wordt groot. Afgezien van enkele voorbeelden waar in het verleden sprake was van dubbelcertificering (FSC en Fairtrade International/WFTO), zijn er geen eenduidige keurmerken of criteria gevonden die zowel pijlers hebben voor duurzaam bosbeheer als Fairtrade productiesystemen. Er zijn in het verleden verschillende initiatieven geweest die kleine ondernemingen gefaciliteerd hebben om binnen een eigen ontwikkeld certificaat stapsgewijs toe te werken naar dubbelcertificering van zowel FSC- als Fairtrade. Helaas zijn veel van deze initiatieven, zoals FORCERT en Madang Forest Resource Owners Association in Papua New Guinea, gestrand en is het gezamenlijke initiatief van FSC en Fairtrade International tijdelijk stop gezet. De keurmerken voor duurzaam bosbeheer onderkennen wel het belang van het kunnen herkennen van hout afkomstig uit kleine en gemeenschapsbossen (FSC) en uit specifieke regio's (PEFC) met behulp van specifieke labels. Hiermee kunnen kopers een bewuste keuze maken en kunnen lokale gemeenschappen daarvan profiteren. Het keurmerk Madera Justa ('Eerlijk hout', zie kader) maakt het

wel mogelijk om hout afkomstig uit FSC-gecertificeerde bossen onder Fairtrade principes te verwerken en als Madera Justa eindproduct in de schappen te leggen.

Het verdient dan ook aanbeveling dat de keurmerken zich verder inzetten om herkenbaarheid van hout afkomstig uit kleine en gemeenschapsbossen te vergroten. Om breed gedragen garanties te bieden dat hout voldoet aan zowel duurzaam bosbeheer als aan Fairtrade principes, verdient het aanbeveling dat certificeringssystemen (opnieuw) hun krachten bundelen en certificering volgens beide principes zo laagdrempelig mogelijk aanbieden. Helaas is certificering van duurzaam bosbeheer in (natuurlijke) bossen met lokale, van bos afhankelijke gemeenschappen niet laagdrempelig. Datzelfde geldt voor Fairtrade certificering. De kosten van certificering zijn hoog. Er is veel expertise nodig, zowel om te voldoen aan de eisen van de internationale standaarden als het ontwikkelen van een (export)markt. Dit maakt het interessant om te kijken naar nieuwe, lokale initiatieven die laagdrempelig zijn, maar toch voldoende zekerheid bieden ten aanzien van het voldoen aan duurzaam bosbeheer en Fairtrade principes. Gezien de strenge eisen die veel eindklanten op de Europese houtmarkt stellen, zal het geen sinecure zijn met nieuwe certificeringsinitiatieven deze markt te betreden. Wel liggen er kansen in nichemarkten (bijvoorbeeld wereldwinkels) en voor een-op-eenrelaties (bijvoorbeeld een NGO met een retailer). Randvoorwaarden hierbij zijn voldoende vertrouwen en transparantie in de keten.

Voorbeelden community based certificering

Er zijn verschillende initiatieven wereldwijd waarbij gemeenschappen en coöperaties zowel inzetten op duurzaam bosbeheer als op Fairtrade. Enkele voorbeelden:

Madera Justa

Madera Justa is een platform met een certificatiesysteem voor duurzaam geproduceerd hout en Fairtrade dat in 2008 is opgezet door de Spaanse NGO Copade en FSC Spanje. Om uiteindelijk het label Madera Justa op producten te kunnen zetten, moet de grondstof allereerst afkomstig zijn uit FSC- of gelijkwaardig gecertificeerd bos. Vervolgens moeten de verwerkende bedrijven in de keten gecertificeerd worden volgens de Madera Justa-principes en criteria, waar Fairtrade-criteria in zijn geïntegreerd. Madera Justa kent momenteel een aantal gecertificeerde producenten in Guatemala en verwerkers in Spanje. Bovendien zijn er de afgelopen jaren Madera Justa-producten, zoals tuinmeubilair, geleverd aan grote retailers als Leroy Merlin in Spanje (www.maderajusta.org).

Participatory Guarantee Systems

Certificering kan de toegang tot de markt verbeteren, maar voor veel kleine producenten zijn internationale certificeringssystemen vaak te duur en vragen ze veel administratie. Daarom zoeken lokale producenten en NGO's naar alternatieven. Participatory Guarantee Systems (PGS) kunnen hier een uitkomst bieden. Dit zijn certificeringsinitiatieven waarbij lokaal een eigen standaard en verificatieprocedure wordt vastgesteld en waarbij auditing wordt gebaseerd op lokale omstandigheden en behoeften. Belangrijk is dat PGS participatief en inclusief zijn en eigenaarschap voor lokale partijen gecreëerd wordt. Daarmee kunnen PGS relatief snel worden opgeschaald en een significante impact hebben. De Nederlandse NGO Both ENDS promoot PGS en stimuleert diverse initiatieven met lokale partnerorganisaties. Tot op heden heeft PGS-certificering voor wat betreft producten uit het bos zich vooral gericht op niet-houtige bosproducten (NTFP's). Een voorbeeld van PGS-certificering is het Analog Forestry Network in Costa Rica. Het overkoepelende International Analog Forestry Network heeft een systeem ontwikkeld waarbij lokale certificeringsinitiatieven worden gecombineerd met internationale Forest Garden Products certificering (een standaard voor bosproducten). Het Analog Forestry Network in Costa Rica ondersteunt lokale partners in het opzetten van agroforestry-systemen op gedegradeerde gronden, geeft trainingen en helpt bij het vermarkten van de producten (http://tiny.cc/LR_PGS).

NIEUW!

UniPrime Boeistroken
met een lengte van 5 meter!

- Optimale verfhechting
- Arbeids- en verfbesparend
- Mooi en duurzaam eindresultaat
- Achterzijde kan onbehandeld blijven
- Zeer vlakke toplaag zonder doortekening
- FSC[®] gecertificeerd
- Garantie tot 25 jaar

Kijk op GevelNet.nl
voor meer informatie

DE TOP IN SCHILDERKLAAR MULTIPLEX

Brandveiligheid gaat boven alles

Leegwater 1e in Nederland met CE-markering (NEN 14915)

Leegwater loopt voorop in het vinden van wegen die het toepassen van hout in de bouw veiliger en duurzamer maken. Als eerste in Nederland kan Leegwater nu brandvertragend behandelde massief houten wand- en gevelbekleding leveren met CE-markering (NEN 14915). Inclusief een prestatieverklaring met de essentiële kenmerken van het gevelproduct. Hiermee bent u er zeker van dat het gevelproduct getest en volgens de Europese technische specificaties beoordeeld is. Het zelf ontwikkelde en gepatenteerde product dat Leegwater gebruikt om het hout de brandwerende eigenschappen te geven, is: **Flame Delay® PT**.

Zekerheden en mogelijkheden met Flame Delay® PT

- Brandklasse B-S2, d0
- Voorzien van CE-markering en prestatieverklaring (NEN 14915)
- Alle gangbare profielen in 12 houtsoorten leverbaar (waaronder: vuren, grenen, douglas, western red cedar en thermisch gemodificeerd hout)

- Gesloten en open gevelsystemen, verticaal en horizontaal toepasbaar, in verschillende kopmaten en profielen
- Toepassingen voor binnen en buiten
- Flame Delay® PT laat de technische eigenschappen van het hout (waaronder sterkte en duurzaamheid) intact
- Niet-giftig en onschadelijk voor het milieu
- Naar wens kan het gevelproduct binnen de certificering met verschillende verfsystemen in elke gewenste kleur afgewerkt worden

Kijk ook op: leegwater.nl/producten/brandvertraging

Vraag uw leverancier om een actueel overzicht van de geteste houtsoorten.

www.leegwater.nl/producten/brandvertraging